

Bruselj, 14.10.2019
COM(2019) 455 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

o izvajanju sporazumov o prosti trgovini

1. januar 2018–31. december 2018

{SWD(2019) 370 final}

Kazalo

1.	UVOD	5
2.	PREGLED GLAVNIH UGOTOVITEV	7
2.1	Splošni pregled.....	7
2.2	Dosežen napredek in ključna odprta vprašanja	9
3.	SPORAZUMI O PROSTI TRGOVINI NOVE GENERACIJE	10
3.1	Trgovinski sporazum med EU in Južno Korejo	10
3.2	Trgovinski sporazum med EU ter Kolumbijo, Ekvadorjem in Perujem.....	11
3.3	Sporazum o pridružitvi med EU in Srednjo Ameriko	13
3.4	Celoviti gospodarski in trgovinski sporazum med EU in Kanado (CETA).....	13
4.	POGLOBLJENA IN CELOVITA PROSTOTRGOVINSKA OBMOČJA	16
4.1	Gruzija.....	16
4.2	Moldavija	17
4.3	Ukrajina.....	17
5.	SPORAZUMI O PROSTI TRGOVINI PRVE GENERACIJE	18
5.1	Švica.....	18
5.2	Norveška	19
5.3	Sredozemske države in države Bližnjega vzhoda.....	19
5.4	Mehika	20
5.5	Čile.....	21
5.6	Carinska unija s Turčijo	21
5.7	Stabilizacijsko-pridružitveni sporazumi z državami Zahodnega Balkana.....	22
6.	SPORAZUMI O GOSPODARSKEM PARTNERSTVU Z AFRIŠKIMI, KARIBSKIMI IN PACIFIŠKIMI DRŽAVAMI	23
6.1	Sporazum o gospodarskem partnerstvu z Južnoafriško razvojno skupnostjo (SADC)	23
6.2	Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu z državami Vzhodne in Južne Afrike (ESA).....	24
6.3	Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu s Slonokoščeno obalo.....	24
6.4	Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu z Gano.....	25
6.5	Sporazum o gospodarskem partnerstvu s centralno Afriko (Kamerun).....	25
6.6	Sporazum o gospodarskem partnerstvu s Karibskim forumom afriških, karibskih in pacifiških držav (Cariforum).....	26
6.7	Sporazum o gospodarskem partnerstvu s pacifiškimi državami.....	27
7.	TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ: NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O NEDAVNIH DEJAVNOSTIH	27
8.	TRGOVINA S KMETIJSKIMI IN ŽIVILSKIMI PROIZVODI NA PODLAGI TRGOVINSKIH SPORAZUMOV EU: NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O NEDAVNIH SPREMEMBAH	30
9.	DELO, KI SE IZVAJA NA POSEBNIH PODROČJIH	33
9.1	Mala in srednja podjetja (MSP).....	33
9.2	Storitve	35
9.3	Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko – pripravljalo delo.....	36
9.4	Izboljšanje uporabe trgovinskih sporazumov EU.....	37
10.	PRAVNO IZVRŠEVANJE	38
10.1	Reševanje spora z Južno Korejo.....	38
10.2	Reševanje spora z Ukrajino	38
10.3	Reševanje spora z Južnoafriško carinsko unijo	39
11.	SKLEPNE UGOTOVITVE	39
	PRILOGA 1: STOPNJE UPORABE PREFERENCIALOV ZA UVOZ EU	40

PRILOGA 2: STOPNJE UPORABE PREFERENCIALOV ZA IZVOZ EU 41

PREGLED SPORAZUMOV, ZAJETIH V TEM POROČILU

<u>Preferencialni trgovinski sporazumi nove generacije</u>	
Partnerica	Začetek uporabe
Sporazum o prosti trgovini med EU in Južno Korejo	1. julija 2011
Sporazum o prosti trgovini med EU, Kolumbijo, Perujem in Ekvadorjem	1. marca 2013 za Peru, 1. avgusta 2013 za Kolumbijo, 1. januarja 2017 za Ekvador.
Sporazum o pridružitvi med EU in Srednjo Ameriko	Od 1. avgusta 2013 se trgovinski steber uporablja za Honduras, Nikaragvo in Panamo, od 1. oktobra 2013 za Kostariko in Salvador, od 1. decembra 2013 za Gvatemalo.
Celoviti gospodarski in trgovinski sporazum med EU in Kanado (CETA)	21. septembra 2017
<u>Poglobljena in celovita prostotrgovinska območja</u>	
EU in Gruzija	1. septembra 2014, veljati je začelo 1. julija 2016.
EU in Moldavija	1. septembra 2014, veljati je začelo 1. julija 2016.
EU in Ukrajina	1. januarja 2016, veljati je začelo 1. septembra 2017.
<u>Preferencialni trgovinski sporazumi prve generacije</u>	
Partnerica	Začetek uporabe
Carinska unija med EU in Turčijo	Pridružitveni sporazum je bil podpisan leta 1963; končna faza carinske unije je bila končana 1. januarja 1996.
EU in Švica	Leta 1972
EU in Norveška	1. julija 1973
EU in Izrael	1. januarja 1996
EU in Jordanija	1. maja 2002
EU in Palestina ¹	1. julija 1997
EU in Tunizija	1. marca 1998
EU in Maroko	18. marca 2000
EU in Libanon	1. marca 2003
EU in Egipt	21. decembra 2003
EU in Alžirija	1. septembra 2005
Splošni sporazum med EU in Mehiko	Za blago se uporablja od 1. julija 2000, za storitve se uporablja od 1. marca 2001.
Pridružitveni sporazum med EU in Čilom	1. februarja 2003
SPS ² med EU in Severno Makedonijo	Začasni sporazum o trgovini se uporablja

¹ To poimenovanje ne pomeni priznanja države Palestine in ne posega v stališča posameznih držav članic glede tega vprašanja.

² Stabilizacijsko-pridružitveni sporazum.

	od 1. junija 2001.
SPS med EU in Albanijo	Začasni sporazum o trgovini se uporablja od 1. decembra 2006.
SPS med EU in Črno goro	Začasni sporazum o trgovini se uporablja od 1. januarja 2008.
SPS med EU in Srbijo	Začasni sporazum o trgovini se za Srbijo uporablja od 1. februarja 2009, za EU pa od 8. decembra 2009.
SPS med EU ter Bosno in Hercegovino	Začasni sporazum o trgovini se uporablja od 1. julija 2008.
SPS med EU in Kosovom ³	1. aprila 2016
Sporazumi o gospodarskem partnerstvu z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami	
EU in Južnoafriška razvojna skupnost (SADC)	10. oktobra 2016 za Bocvano, Esvatini, Lesoto, Namibijo in Južno Afriko, 4. februarja 2018 za Mozambik.
EU ter vzhodno- in južnoafriške države (začasni)	14. maja 2012 za Madagaskar, Mauritius, Sejšele in Zimbabve ⁴
EU in Slonokoščena obala (začasni)	3. septembra 2016
EU in Gana (začasni)	15. decembra 2016
EU in centralna Afrika (Kamerun)	4. avgusta 2014 za Kamerun
EU in Cariforum	29. decembra 2008 za Antigvo in Barbudo, Belize, Bahame, Barbados, Dominiko, Dominikansko republiko, Grenado, Gvajano, Jamajko, Saint Kitts in Nevis, Sveto Lucijo, Saint Vincent in Grenadine, Surinam ter Trinidad in Tobago.
EU in pacifiške države (začasni)	20. decembra 2009 za Papuo Novo Gvinejo. 28. julija 2014 za Fidži ⁵ .

³ To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSZN 1244 (1999) in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

⁴ Sporazum se za Komore uporablja od 7. februarja 2019.

⁵ Sporazum se od 31. decembra 2018 uporablja tudi za Samoo.

1. UVOD

Komisija se je v [sporočilu z naslovom Trgovina za vse](#)⁶ iz leta 2015 zavezala, da bo vsako leto poročala o izvajanju najpomembnejših trgovinskih sporazumov Evropske unije (EU). To je tretje poročilo v zvezi s tem⁷.

Evropska trgovinska politika se je od leta 2015 znatno razvila; EU je sklenila in začela uporabljati nove trgovinske sporazume z Ekvadorjem, Kanado in Japonsko, Sporazum o gospodarskem partnerstvu z Južnoafriško razvojno skupnostjo (SADC), začasna sporazuma o gospodarskem partnerstvu z Gano in Slonokoščeno obalo ter poglobljeno in celovito prostotrgovinsko območje z Ukrajino. Trgovinska sporazuma, sklenjena s Singapurjem (2012) in Vietnamom (decembra 2015), še čakata ratifikacijo. Leta 2018 je bilo 31 % trgovine EU z blagom s preostalimi deli sveta zajete v preferencialnih trgovinskih sporazumih. Ob upoštevanju sporazuma z Japonsko, ki je začel veljati 1. februarja 2019, ter sporazumov s Singapurjem in Vietnamom, ki sta bila podpisana 19. oktobra 2018 oziroma 30. junija 2019, se ta delež poveča na 39 %. Če bi temu dodali še politični sporazum med EU in Mercosurjem z dne 28. junija 2019, bi se ta delež povečal na 41 %.

Tudi pri trgovinskih sporazumih se zdaj upoštevajo načela boljšega pravnega urejanja in izvajajo zlasti redne naknadne ocene teh sporazumov. Od leta 2015 so bile izvedene tri naknadne ocene trgovinskih sporazumov EU z Mehiko, Čilom in Južno Korejo. Trenutno se izvajajo naknadne ocene sporazumov z državami Cariforuma⁸ in šestimi sredozemskimi državami⁹, kmalu pa se bodo začele izvajati za sporazum med EU in Kolumbijo, Ekvadorjem in Perujem ter sporazum med EU in Srednjo Ameriko.

To poročilo zagotavlja najnovejše informacije o izvajanju 35 pomembnih trgovinskih sporazumov z 62 partnericami, vključno s poročilom o prvem polnem letu izvajanja Celovitega gospodarskega in trgovinskega sporazuma (CETA) med EU in Kanado. Poleg tega je v poročilu opisano delo, opravljeno pred začetkom veljavnosti Sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko.

Glede na študijo z naslovom [EU Exports to the World: Effects on Employment](#) (Izvoz EU v svet: učinki na zaposlovanje)¹⁰ je od izvoza v države zunaj EU odvisnih 36 milijonov delovnih mest v EU, od katerih jih 13,7 milijona zasedajo ženske. V obdobju 2000–2017 se je število delovnih mest v EU, ki jih podpira izvoz v preostale dele sveta, povečalo za 66 %. To pomeni 14,3 milijona dodatnih delovnih mest, ki jih podpira izvoz. Delež delovnih mest v EU, ki jih podpira prodaja blaga in storitev v preostale dele sveta, glede na skupno število zaposlenih se je z 10,1 % leta 2000 povečal na 15,3 % leta 2017. Delovna mesta, povezana z izvozom, so v povprečju za 12 % bolje plačana kot delovna mesta v preostalem gospodarstvu. Od izvoza EU imajo korist evropski delavci iz vseh držav članic. Ta dodatna delovna mesta ustvarjajo podjetja, ki so neposredno vključena v izvoz blaga in storitev, pa tudi družbe iz EU, ki dobavljajo blago in storitve izvoznim družbam.

Tako kot v prejšnjih poročilih so bili sporazumi razvrščeni v štiri kategorije glede na vsebino in cilje.

---

⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf.

⁷ Prvo poročilo je bilo objavljeno 9. novembra 2017, drugo pa 31. oktobra 2018.

⁸ Antigua in Barbuda, Belize, Bahami, Barbados, Dominika, Dominikanska republika, Grenada, Gvajana, Jamajka, Saint Kitts in Nevis, Sveta Lucija, Saint Vincent in Grenadine, Surinam ter Trinidad in Tobago.

⁹ Alžirija, Egipt, Jordanija, Libanon, Maroko in Tunizija.

¹⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf.

Sporazumi nove generacije, kakršna sta sporazuma z Južno Korejo ali Kanado, vključujejo zaveze glede liberalizacije trgovine z blagom, pa tudi zaveze glede storitev in naložb, javnih naročil, konkurence in subvencij ter regulativnih vprašanj. Namen teh sporazumov je razviti močnejše, na pravih in vrednotah temelječe trgovinske dogovore z zadevnimi trgovinskimi partnerskimi državami, pri čemer vključujejo posebne določbe o trgovini in trajnostnem razvoju. Najnovejši sporazumi vsebujejo tudi posebne določbe za reševanje izzivov, s katerimi se spoprijemajo sodobna gospodarstva in družbe, na primer sporazum o gospodarskem partnerstvu z Japonsko, ki vključuje poglavje o malih in srednjih podjetjih, pa tudi posebne določbe o informacijskih in telekomunikacijskih storitvah ter e-trgovanju.

Trgovinski sporazumi prve generacije, ki so bili večinoma sklenjeni pred letom 2006, se bolj osredotočajo na liberalizacijo tarif. Cilj **poglobljenih in celovitih prostotrgovinskih območij** je poglobiti gospodarske odnose med zadevnimi sosednjimi državami in EU ter se osredotočiti na približevanje njihove zakonodaje zakonodaji EU, zlasti na področjih, povezanih s trgovino. EU ima poglobljena in celovita prostotrgovinska območja z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino, o enem pa se pogaja s Tunizijo. Cilj stabilizacijsko-pridružitvenih sporazumov s šestimi partnericami z Zahodnega Balkana¹¹, sklenjenih v obdobju 2001–2016, je podpreti regionalno povezovanje in stabilnost v regiji ter njeno gospodarsko vključevanje na trg EU.

Sporazumi o gospodarskem partnerstvu z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami in regijami imajo izrecen razvojni cilj. So asimetrični trgovinski sporazumi, v skladu s katerimi afriške, karibske in pacifiške države v 15–20 letih liberalizirajo približno 80 % trgovine, EU pa jim od prvega dne dodeli dostop brez carin in kvot. Za zdaj večina teh sporazumov zajema trgovino z blagom in razvojno sodelovanje. Sporazum o gospodarskem partnerstvu s karibskimi državami vključuje tudi določbe o storitvah, naložbah in drugih temah, povezanih s trgovino. EU v okviru sporazumov o gospodarskem partnerstvu zagotavlja precejšnjo pomoč, povezano s trgovino, za podporo partnerskim državam pri izvajanju sporazumov, krepitvi konkurenčnosti izvoza in izgradnji gospodarske infrastrukture¹².

To poročilo dopolnjuje izčrpen delovni dokument služb Komisije s podrobnimi informativnimi listi za vsak posamezni sporazum, vključno s statističnimi podatki, opisi ključnih sprememb na področju trgovine in poročili o delu odborov. Komisija s tem poročilom in priloženim delovnim dokumentom služb Komisije izpolnjuje svoje obveznosti poročanja o izvajanju mehanizma za preprečevanje izogibanja za Južno Korejo, Gruzijo in Moldavijo ter stabilizacijskega mehanizma za banane za Srednjo Ameriko in Kolumbijo, Ekvador in Peru.

---

¹¹ Albanijo, Bosno in Hercegovino, Kosovom, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo.

¹² Več informacij o posameznih sporazumih je na voljo v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

Statistični podatki

Če ni navedeno drugače, statistični podatki o trgovanju¹³, uporabljeni v tem poročilu in priloženem delovnem dokumentu služb Komisije, o razvoju trgovine in naložbenih tokov temeljijo na podatkih Eurostata, kot so bili na voljo 30. marca 2019. Če ni navedeno drugače, so najnovejši letni podatki na voljo za trgovino z blagom za leto 2018, za storitve in naložbe pa za leto 2017.

Statistični podatki o stopnjah uporabe preferencialov temeljijo na upravnih podatkih, ki jih zbere država uvoznica. S stopnjo uporabe preferencialov se delež uvoza ali izvoza, ki vstopa na podlagi trgovinskih preferencialov, izrazi kot delež skupne vrednosti uvoza ali izvoza, *upravičenega* do preferencialov, po posameznih partnerskih državah, tj. uvoz ali izvoz, ki je dejansko vstopil na podlagi sheme preferencialov, deljen z uvozom ali izvozom, upravičenim do uporabe preferencialov. Uvoz, upravičen do preferencialov, obstaja, če je uporabljena preferencialna tarifa nižja od tarife, uporabljene za države z največjimi ugodnostmi. Posledično se trgovina brez dajatve za države z največjimi ugodnostmi ne vključi v izračune.

Stopnja uporabe preferencialov za uvoz v EU iz partnerskih držav temelji na podatkih Eurostata. Eurostat združi tarife in trgovinske tokove, da oblikuje nabor podatkov, iz katerega Komisija pridobi informacije o obravnavi, do katere je proizvod upravičen, in obsegu, v katerem se uporabi ta preferencialna obravnava. Ta nabor podatkov je usklajen in dosleden¹⁴ ter omogoča primerjavo med partnerskimi državami in po letih.

Nasprotno pa Komisija pri izračunu stopenj uporabe preferencialov za izvoz iz EU v partnerske države uporabi upravne podatke, ki jih zbere zadevna država uvoznica. Ti statistični podatki niso usklajeni. Zato bi bilo treba neposredne primerjave med partnerskimi državami ali z uvozom EU obravnavati kot okvirne. Stopnje uporabe preferencialov za izvoz iz EU so v tem poročilu navedene le, če so na voljo dovolj zanesljivi podatki.

2. PREGLED GLAVNIH UGOTOVITEV

2.1 Splošni pregled

Leta 2018 se je trgovina z blagom¹⁵ zaradi težavnih razmer na svetovni ravni povečevala počasneje kot leta 2017: trgovina EU s preostalim svetom se je povečala za 5 % (zmanjšanje v primerjavi z letom 2017, ko se je za 8 %), skupna trgovina EU na podlagi preferencialnih sporazumov pa se je povečala za 3 % (zmanjšanje v primerjavi z letom 2017, ko se je za 7 %). Izvoz EU v trgovinske partnerice s preferencialnimi sporazumi se je leta 2018 povečal za 2 %, kar je nekoliko manj kot izvoz EU v preostale dele sveta, ki se je v istem obdobju povečal za 4 %. Uvoz iz trgovinskih partneric s preferencialnimi sporazumi se je povečal za 4,6 %, skupni uvoz EU pa za 6,6 %.

¹³ Splošni statistični podatki o trgovinskih tokovih blaga in storitev ter neposrednih tujih naložbah za vsako partnersko državo so na voljo v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

¹⁴ Pri tem je neka stopnja napak še vedno mogoča, saj podatki ne zajamejo nekaterih sprememb preferencialnega statusa uvoza, kot so zahtevki za preferenciale, ki jih uvozniki vložijo po tem, ko je bilo blago deklarirano za carino, in zavrnitev preferencialov, za katero se carina odloči po preverjanju po sprostitvi blaga.

¹⁵ Če ni navedeno drugače, se vsi nadaljnji statistični podatki nanašajo na trgovino z blagom.

Leta 2018 je bilo 33 % izvoza EU in 29 % uvoza EU zajetega s preferencialnimi trgovinskimi sporazumi. Na podlagi teh sporazumov je bil znova ustvarjen konkreten trgovinski presežek v višini 84,6 milijarde EUR, trgovina EU s preostalim svetom pa je imela prvič od leta 2014 manjši trgovinski primanjkljaj v višini 24,6 milijarde EUR.

Največja trgovinska partnerica EU s preferencialnim sporazumom je bila tako kot leta 2017 Švica, kamor je šlo 24 % preferencialnega izvoza EU, sledili pa sta ji Turčija (12 %) in Norveška (8 %).

Za leto 2018 je ob analizi izvoza EU na podlagi preferencialnih trgovinskih sporazumov po sektorjih in kategorijah mogoče ugotoviti, da se je izvoz nekmetijskih izdelkov povečal za 1,9 %. Med temi sta sektorja strojev in prevozne opreme po vrednosti ostala največja izvozna sektorja EU (pri čemer sta stagnirala), sledi pa jima sektor kemikalij z 2,5-odstotnim povečanjem. Izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU se je povečal za 2,2 %, pri čemer so bili največji izvozni sektorji sektorji pijače, prehranskih proizvodov in proizvodov iz žit.

Kar zadeva uvoz EU na podlagi preferencialnih trgovinskih sporazumov, se je uvoz nekmetijskih izdelkov povečal za 5,2 %. Med temi so bili glavni uvozni izdelki mineralni proizvodi ter stroji in aparati. Uvoz kmetijskih in živilskih proizvodov se je zmanjšal za 0,5 %. Glavni uvozni izdelki so bili rastlinski proizvodi.

Evropske družbe so v obdobju poročanja dobro izkoristile trgovinske sporazume EU. Uporaba preferencialov je ostala velika za izvoz EU v Švico in Turčijo ter se povečala za Južno Korejo. Izboljšala se je tudi za Kolumbijo, Ekvador, Egipt in Jordanijo. Stopnja uporabe preferencialov za izvoz EU v Kanado, ki je bila po prvih devetih mesecih začasne uporabe 30-odstotna, je bila leta 2018 37-odstotna. Splošne stopnje uporabe preferencialov za leto 2018 bi se morale v prihodnosti zvišati, saj se lahko preferencialne tarife na podlagi sporazuma CETA uveljavljajo za nazaj (za obdobje največ treh let). Zlasti se lahko stopnja uporabe v prihodnosti poveča z izboljšanjem uporabe preferencialov pri izvozu avtomobilov in nadomestnih delov iz EU, za katere se tarife postopno odpravljajo; stopnje uporabe preferencialov so bile leta 2018 za ta segment, ki zajema 41 % upravičenega izvoza EU, le 10-odstotne. Brez avtomobilov in nadomestnih delov bi bila povprečna stopnja uporabe preferencialov pri izvozu EU v Kanado 55-odstotna.

Trgovinske partnerske države EU so tudi leta 2018 dobro izkoristile preferenciale, saj je bila povprečna stopnja uporabe 87-odstotna. Informacije o uporabi preferencialov pri uvozu EU so na voljo v Prilogi 1, informacije o uporabi preferencialov pri izvozu EU pa so na voljo v Prilogi 2.

S stopnjami uporabe preferencialov je mogoče oceniti, v kolikšni meri so družbe na obeh straneh v obdobju poročanja uporabile tarifne preferenciale (glej okvir na strani 6). Čeprav so stopnje uporabe preferencialov za izvoz EU še vedno nepopolni približki za oceno delovanja trgovinskih sporazumov, zagotavljajo grobo oceno, koliko izvozniki iz EU in partnerskih držav uporabljajo trgovinske sporazume EU. Opozoriti je treba, da so lahko razlogi za spremembo stopenj uporabe preferencialov različni, na primer znižanje meje preferencialov ali sprememba tržnih razmer, novi udeleženci na trgu itd., ki niso vsi povezani z izvajanjem zadevnega trgovinskega sporazuma.

2.2 Dosežen napredek in ključna odprta vprašanja

Najnovejše informacije o napredku v zvezi s sanitarnimi in fitosanitarnimi ukrepi ter geografskimi označbami¹⁶ so na voljo v oddelku 8 („Trgovina s kmetijskimi in živilskimi proizvodi“). Več informacij o trgovinskih ovirah je na voljo v [poročilu Komisije o trgovinskih ovirah in ovirah za naložbe](#)¹⁷ iz leta 2019.

Tehnične in upravne ovire za trgovino

V avtomobilskem sektorju je bilo leta 2018 odstranjenih več pomembnih ovir, zlasti s strani Egipta in Južne Koreje. Poleg tega imata tekstilni in usnjarski sektor EU po sprostitvi pravil o označevanju zdaj lažji dostop do egiptovskega trga.

Vendar se izdelki EU še vedno srečujejo z ovirami za dostop do številnih trgov v partnerskih državah s trgovinskim sporazumom z EU. Pomemben vir zaskrbljenosti predstavljajo omejitve, ki so jih nekatere sredoziemke države uvedle za uvoz EU.

Poleg tega nekatere trgovinske partnerske države EU, kot so Kanada, Kostarika, Ekvador in Peru, še vedno izvajajo raznovrstno diskriminacijo v zvezi z evropskimi alkoholnimi pijačami, zlasti vini, pivi in žganimi pijačami. EU še naprej sodeluje s temi partnericami, da bi zagotovila odpravo diskriminatornih praks.

Komisija je leta 2018 poročala o prepovedi izvoza neobdelanega lesa, ki jo je uvedla Ukrajina. Ker ni bilo napredka, je EU januarja 2019 zahtevala dvostransko posvetovanje z Ukrajino, s čimer je bil sprožen mehanizem za reševanje sporov iz pridružitvenega sporazuma med EU in Ukrajino (glej tudi oddelek 10, „Pravno izvrševanje“).

Javna naročila

Začasna uporaba sporazuma s Kanado (CETA) zagotavlja znatno nadaljnje odpiranje kanadskega trga javnih naročil, tudi na ravni provinc in lokalni ravni, ki predstavljata pomemben delež trga javnih naročil v Kanadi.

Manjši napredek je opazen tudi v Ukrajini in nekaterih državah Zahodnega Balkana, povečala se je namreč preglednost javnih razpisov za zbiranje ponudb ter skladnost s pravnim in institucionalnim okvirom javnih naročil EU. Vendar bo na tem področju potrebno nadaljnje delo.

Glavna vprašanja, ki so jih izpostavile trgovinske partnerske države EU

---

¹⁶ Geografske označbe ščitijo imena posebnih proizvodov, da se promovirajo njihove edinstvene značilnosti, povezane z njihovim geografskim poreklom. Imenom proizvodov se lahko dodeli zaščita z „geografsko označbo“, če imajo posebno povezavo s krajem, kjer se izdelujejo. Geografske označbe, ki so priznane kot intelektualna lastnina, imajo vse pomembnejšo vlogo v trgovinskih pogajanjih med EU in drugimi državami.

¹⁷ COM(2019) 271 final z dne 17. junija 2019.

Nekatere trgovinske partnerske države EU so izpostavile tudi vprašanja v zvezi z izvajanjem na strani EU. Nanašajo se zlasti na odločitev EU, da uvede zaščitne ukrepe za uvoz jekla, sprejeto julija 2018, ki jih je EU morala sprejeti, da bi svojo industrijo zaščitila pred stranskimi učinki tarif, ki so jih ZDA uvedle za jeklo¹⁸. Nekatere trgovinske partnerske države EU so kritizirale tudi nekatere sanitarne in fitosanitarne ukrepe EU, zlasti politiko glede pesticidov, pa tudi na novo sprejeto uredbo o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini, čeprav ti ukrepi niso diskriminatorni in so bili oblikovani tako, da zagotavljajo visoko raven varnosti hrane v EU.

3. SPORAZUMI O PROSTI TRGOVINI NOVE GENERACIJE

3.1 Trgovinski sporazum med EU in Južno Korejo

Razvoj trgovine

Sporazum velja od julija 2011. Leta 2018 se je skupna trgovina z blagom med EU in Južno Korejo zmanjšala za 1,5 % (zmanjšanje uvoza EU za 1,2 % in izvoza EU za 2,2 %), kar je v skladu s počasnejšo gospodarsko rastjo v Južni Koreji leta 2018 in splošno upočasnitvijo mednarodne trgovine. Zdi se, da je razlog za rahlo zmanjšanje izvoza EU 7-odstotno zmanjšanje izvoza strojev in mehanskih naprav, ki so glavno izvozno blago EU v Južno Korejo. Hkrati se je izvoz v tej kategoriji od leta 2010 povečal za 31 %. Kar zadeva prevozno opremo, ki je druga največja izvozna kategorija, se je izvoz EU leta 2018 nekoliko zmanjšal, izvoz osebnih avtomobilov iz EU pa se je še naprej zdravo povečeval in je dosegel več kot 9-odstotno rast. Prevozna oprema ostaja sektor z največjo rastjo (+187 %) od začetka veljavnosti sporazuma.

EU je imela leta 2018 že drugo leto zapored trgovinski primanjkljaj v trgovini z blagom v višini 1,8 milijarde EUR. Hkrati je trgovina s kmetijskimi in živilskimi proizvodi kljub težkemu regulativnemu okolju ostala dinamična, izvoz EU pa se je povečal za skoraj 5 %, rezultat česar je bil trgovinski presežek EU, ki je znašal več kot 2,8 milijarde EUR, zlasti zaradi izvoza živil in pijač.

Trgovina s storitvami se je še naprej povečevala, in sicer se je leta 2017 povečala za 8,3 %, pri čemer je pozitivna trgovinska bilanca za EU znašala 5,6 milijarde EUR. Od začetka veljavnosti sporazuma se je trgovina s storitvami stalno povečevala v obeh smereh. Notranji in zunanji tokovi neposrednih tujih naložb so med partnericama ostali pozitivni.

Prva petletna ocena

Komisija je prvo [petletno oceno](#) sporazuma predstavila marca 2019¹⁹. Ocena je pokazala, da je bil sporazum na splošno učinkovit pri doseganju ciljev glede liberalizacije trgovine z blagom, storitvami in naložbami. Gospodarske koristi sporazuma so bile simetrično porazdeljene med EU in Južno Korejo. Na podlagi sporazuma se je v prvih petih letih izvajanja bruto domači proizvod (BDP) EU povečal za 4,4 milijarde EUR. Sporazum je prispeval tudi k varstvu pravic intelektualne lastnine, zlasti k uveljavljanju in zaščiti geografskih označb EU. Poleg tega so se znižali netarifni stroški za trgovino, čeprav je

¹⁸ To vprašanje je podrobno obravnavano v 37. letnem poročilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o protidampinških, protisubvencijskih in zaščitnih ukrepih EU ter uporabi instrumentov trgovinske zaščite v tretjih državah proti EU v letu 2018 (COM(2019) 158 final z dne 27. marca 2019).

¹⁹ SWD(2019) 103 final z dne 7. marca 2019.

potrebno nadaljnje delo na področju standardizacije, ugotavljanja skladnosti, označevanja ter sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov. V oceni je bilo ugotovljeno tudi, da se je zaradi sporazuma občutneje povečal delež neposrednih tujih naložb. Eden od nepričakovanih učinkov sporazuma, ugotovljen v oceni, je omejeno, a opazno zmanjšanje svetovnih emisij CO₂ zaradi preusmeritve trgovine²⁰.

Odprta vprašanja

Zapleteni in nepregledni postopki sanitarne in fitosanitarne odobritve, ki jih Južna Koreja uporablja za uvoz kmetijskih proizvodov iz držav članic EU, še vedno vzbujajo zaskrbljenost. Uvoz govejega mesa iz nekaterih držav članic EU na primer čaka na odobritev že več kot deset let.

Južna Koreja na področju intelektualne lastnine še vedno ni vzpostavila učinkovitega sistema nadomestil za pravice do izvajanja glasbe, zaščitene z avtorskimi pravicami, na javnih mestih, na primer za karaoke. Pomisleke vzbujata tudi povečana podpora Južne Koreje ladjedelništvu.

Trgovina in trajnostni razvoj

Glavno odprto vprašanje se nanaša na pomanjkanje napredka pri reformi dela ter neskladnost s poglavjem o trgovini in trajnostnem razvoju v sporazumu. EU je leta 2018 zahtevala posvetovanje na podlagi [poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju iz sporazuma](#) (za podrobnosti glej oddelek 10.1, „Pravno izvrševanje“).

Etična oblačila, proizvedena v EU, ki najdejo dom na različnih koncih sveta

ASKET – švedska blagovna znamka oblačil za moške, ki se prodaja le prek spleta – je tako kot številne druge sodobne družbe navajena na svet brez meja in brez težav komunicira s strankami po vsem svetu. Trgovinski sporazumi lahko pomagajo odpraviti carinske ovire, da lahko brez omejitev potuje tudi blago navedene družbe.

„Ko rastemo kot družba, se vse bolj oziramo na trge zunaj Evrope. Vendar je zaradi tarif na oblačila tako širjenje težje, proizvodi za naše stranke pa so dražji. Ko so se zaradi trgovinskih sporazumov tuji trgi, kot so Kanada, Južna Koreja in Japonska, odprli, so naši proizvodi tam postali konkurenčnejši.“

August Bard Bringéus,
soustanovitelj

3.2 Trgovinski sporazum med EU ter Kolumbijo, Ekvadorjem in Perujem

Razvoj trgovine

V letih 2017 in 2018 se je skupna trgovina z blagom med EU in njenimi tremi andskimi trgovinskimi partnerskimi državami zmanjšala za 2,4 %. Izvoz EU in uvoz EU sta se zmanjšala za 1 % (za 140 milijonov EUR) oziroma 3 % (za 500 milijonov EUR). Ta rezultat je bil zlasti posledica zmanjšanja kolumbijskega izvoza v EU za 9 % zaradi znižanja mednarodnih cen kave, ki je ključni kolumbijski izvozni izdelek.

Če se upoštevajo trgovinski tokovi po sektorjih, so stroji, kemikalije in prevozna oprema še vedno predstavljali več kot 50 % izvoza EU. Kmetijski proizvodi (zlasti tropsko sadje, kot so

²⁰ Glej oddelek 9 končnega poročila o oceni – IFO Institute in Civic Consulting (maj 2018).
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157716.pdf.

banane), minerali in rude so predstavljali skoraj 50 % uvoza iz zadevnih treh držav v EU. Leta 2018 sta se najbolj zmanjšala uvoz mineralov v EU (za 700 milijonov EUR) in izvoz strojev iz EU (za 350 milijonov EUR).

Nasprotno se je izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU leta 2018 povečal za 8,5 %. Vendar je v primerjavi z uvozom kmetijskih in živilskih proizvodov še vedno majhen.

Trgovinski primanjkljaj EU v višini 2 milijard EUR se od leta 2016 zmanjšuje. EU ima trgovinski presežek s Kolumbijo.

Napredek in odprta vprašanja

Napredek je bil med drugim dosežen v zvezi z dostopom nekaterih kmetijskih proizvodov EU na trg, zlasti mlečnih proizvodov v primeru Peruja in nekaterih proizvodov živalskega izvora v primeru Kolumbije. Hkrati je še vedno nerešenih več odprtih vprašanj, med katerimi so:

- **Kolumbija:** dejanski neobstoj nacionalne obravnave pri javnih naročilih na podnacionalni ravni, protidampinški ukrepi, sprejeti leta 2018 proti zamrznjenemu krompirju, omejitve uvoza tovornjakov, nekateri preostali diskriminatorni ukrepi za alkoholne pijače (pivo in žgane pijače), zloraba geografskih označb EU in nepriznanje regionalizacije za bolezni živali;
- **Ekvador:** davčna diskriminacija uvoženih alkoholnih pijač, pa tudi obremenjujoč sistem izdajanja uvoznih dovoljenj in upravljanja tarifnih kvot, dodeljenih EU, ki omejuje trgovino;
- **Peru:** trdovratni diskriminatorni ukrepi, ki vplivajo na trgovino z alkoholnimi pijačami, tekoča prizadevanja za obravnavanje zlorabe geografskih označb EU ter tehnične ovire, ki vplivajo na uvoz farmacevtskih izdelkov in medicinskih pripomočkov.

Nazadnje, vse tri andske države še vedno ohranjajo prepoved uvoza govedi in govejega mesa iz EU zaradi pomislekov v zvezi z BSE²¹.

Kolumbija, Ekvador in Peru imajo po drugi strani pomisleke zaradi ukrepov EU za določitev najvišje ravni kadmija v kakavovih izdelkih in najvišjih dovoljenih vrednosti ostankov pesticidov, ki lahko po mnenju teh trgovinskih partnerskih držav EU vplivajo na njihov izvoz kmetijskih proizvodov.

Trgovina in trajnostni razvoj

Zadevne tri andske partnerice so leta 2018 kljub obstoječim izzivom v vseh treh državah (v zvezi z neformalnim trgovim dela, pravicami do združevanja, inšpekcijo dela in varstvom okolja) dosegle napredek pri izvajanju poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju. Ta pozitivni zagon je bil posledica odločnejših in bolj osredotočenih prizadevanj EU na podlagi tesnejšega partnerstva z državami članicami EU in Mednarodno organizacijo dela (MOD) ter večje vključenosti civilne družbe v skladu z [akcijskim načrtom v 15 točkah](#)²². Sodelovanje EU je bilo zlasti intenzivno s Perujem; obe strani sta se dogovorili o nadaljnjih korakih ter jih

---

²¹ Goveja spongiformna encefalopatija, ki je pogovorno znana kot „bolezen norih krav“.

²² Zadevni akcijski načrt je časovni načrt, pripravljen na podlagi osem mesečne razprave z Evropskim parlamentom, državami članicami in civilno družbo o odločnejšem izvrševanju zavez glede trgovine in trajnostnega razvoja, danih v okviru dvostranskih trgovinskih sporazumov. Oddelek 7 vsebuje dodatne podrobnosti o izvajanju določb o trgovini in trajnostnem razvoju iz dvostranskih trgovinskih sporazumov.

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.

formalizirali v zapisniku pododbora za trgovino in trajnostni razvoj. To bi moralo utreti pot obnovljenemu zagonu za izvajanje določb o trgovini in trajnostnemu razvoju s Perujem. Dober napredek je bil dosežen tudi pri vključevanju civilne družbe, vključno prek posebnih posvetovalnih mehanizmov v Kolumbiji in Ekvadorju.

3.3 Sporazum o pridružitvi med EU in Srednjo Ameriko

Razvoj trgovine

Leto 2018 je bilo šesto leto izvajanja trgovinskega stebra sporazuma o pridružitvi med EU in šestimi državami Srednje Amerike (Kostariko, Salvadorjem, Gvatemalo, Hondurasom, Nikaragvo in Panamo).

Trgovina med obema stranema se je dobro razvila, saj se je s približno 11,4 milijarde EUR leta 2014 povečala na 12 milijard EUR leta 2018. Leta 2018 so imele srednjeameriške partnerske države majhen skupni trgovinski presežek v višini približno 100 milijonov EUR. Panama ostaja glavna trgovinska partnerska država EU v regiji, sledi ji Kostarika.

Glavnino srednjeameriškega izvoza so še naprej predstavljali kmetijski in živilski proizvodi (ki predstavljajo dve tretjini izvoza teh držav v EU), zlasti sadje, in sicer se je izvoz leta 2018 medletno povečal za 3,6 % (tj. 1,9 milijarde EUR, od tega je 1,2 milijarde EUR prinesla trgovina z bananami). Banane so še naprej glavni proizvod, ki ga v EU izvozijo srednjeameriške partnerice, za ta izvoz pa se do konca leta 2019 uporablja stabilizacijski mehanizem. Leta 2018 je izvoz Gvatemale in Nikaragve v EU presegel sprožitvene ravni, vendar je njegov delež v skupnem uvozu EU ostal manjši od 6 %. Vpliv tega uvoza na trg banan v EU je bil ocenjen kot zanemarljiv, zato v okviru stabilizacijskega mehanizma niso bili sprejeti nobeni ukrepi.

Leta 2018 se je izvoz EU povečal za 11 % v primerjavi z letom 2017. V njem so prevladovali nekmetijski proizvodi. Trgovinski presežek EU v tej kategoriji je znašal 7,4 milijarde EUR.

Trgovina s storitvami je bila leta 2017 še naprej obsežna in je tako kot v preteklih letih predstavljala približno 40 % celotne trgovine med EU in Srednjo Ameriko. Družbe iz EU imajo zaradi sporazuma boljši dostop na trg za storitve in naložb ter vladne nabave. EU še naprej tesno sodeluje s srednjeameriškimi partnerskimi državami, da bi zagotovila spoštovanje vseh obveznosti, vključno s tistimi, ki se nanašajo na preglednost postopkov.

Trgovina in trajnostni razvoj

Poglavje o trgovini in trajnostnem razvoju se je izvajalo v skladu z [akcijskim načrtom v 15 točkah iz februarja 2018](#). Ukrepi so med drugim vključevali sodelovanje z Mednarodno organizacijo dela (MOD) in partnerskimi vladami glede razmer na trgu dela v nekaterih srednjeameriških državah, zlasti Gvatemali, pa tudi ukrepe v zvezi z odgovornim poslovnim ravnanjem, vključno z delavnico z MOD in Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) v Gvatemali. Poleg tega je bila Kostariki zagotovljena podpora pri razvoju nacionalnega načrta odgovornega poslovnega ravnanja, izvajati pa se je začel tudi program odgovornega poslovnega ravnanja, ki vključuje Kostariko in Panamo.

3.4 Celoviti gospodarski in trgovinski sporazum med EU in Kanado (CETA)

Leto 2018 je bilo prvo polno koledarsko leto izvajanja sporazuma CETA. Vzpostavljeni so bili vsi instrumenti upravljanja, kot so poslovnik za različne odbore, na sporedu pa so bile

tudi prve seje skoraj vseh odborov²³. Nova politika preglednosti EU je bila v celoti uveljavljena: agende ter skupna poročila odborov in delovnih skupin, dogovorjenih s Kanado, so na voljo na [spletišču Komisije](#)²⁴. Seje odborov so prispevale k izboljšanju medsebojnega razumevanja stališč pogodbenc, kar je pomembno za izvajanje sporazuma.

Razvoj trgovine

Skupna dvostranska trgovina je leta 2018 dosegla 72 milijard EUR, kar pomeni 4,5-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2017. Največjo rast izvoza EU so z 1,5 milijarde EUR dosegle kemikalije (23-odstotno povečanje), sledil jim je sektor strojev in aparatov z 850 milijoni EUR (10-odstotno povečanje). Povečal se je tudi izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov, in sicer za 4 %, ter je predstavljal 9 % izvoza EU v Kanado. Trgovinski presežek EU se je leta 2018 povečal na več kot 10 milijard EUR (s 6 milijard EUR leta 2017).

Leta 2018 se je kanadski izvoz v EU nekoliko zmanjšal, in sicer za 1,7 % (521 milijonov EUR) v primerjavi z letom 2017, kar je predvsem posledica zmanjšanja izvoza oljnic (za 300 milijonov EUR). Vendar se je v primerjavi s povprečjem za obdobje 2015–2017 kanadski izvoz v EU povečal za 5 %.

Napredek, dosežen v prvem letu izvajanja

Skupni odbor je na prvi seji septembra 2018 formalno izmenjal mnenja o izvajanju sporazuma CETA. Seja je omogočila tudi oceno napredka v okviru zgodnjega pregleda poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju po dogovoru o [skupnem razlagalnem instrumentu](#)²⁵, sprejetem oktobra 2016. Odbor je sprejel tri pomembna priporočila o:

- (i) [trgovini, podnebnih ukrepih in Pariškem sporazumu](#)²⁶;
- (ii) [trgovini in spolu](#)²⁷;
- (iii) [malih in srednjih podjetjih](#)²⁸.

Ta priporočila so utrla pot okrepljenemu sodelovanju na podlagi sporazuma CETA pri teh ključnih vprašanjih. Skupni odbor je pregledal tudi delo različnih specializiranih odborov, vključno z vprašanji, ki jim je treba posvetiti dodatno pozornost, kot so za EU na primer upravljanje tarifnih kvot za sir, dostop do kanadskega trga za vino in žgane pijače ter izvajanje in izvrševanje določb sporazuma CETA o geografskih označbah.

Kanada in EU sta v okviru foruma za regulativno sodelovanje sprejeli delovni načrt, ki vključuje dejavnosti sodelovanja na področjih kibernetike varnosti, dobrobiti živali, kozmetičnih izdelkov in zdravil ter varnosti potrošniških izdelkov. Poleg tega sta se Kanada in EU v odboru za sanitarne in fitosanitarne ukrepe dogovorili o okrepitvi sodelovanja v boju proti protimikrobni odpornosti.

S spremembo kanadskega zakona o blagovnih znamkah za zaščito geografskih označb živilskih proizvodov, izvedeno zaradi sporazuma CETA, je bil vzpostavljen postopek, s katerim imetniki pravic iz EU zakon neposredno uporabljajo za zaščito geografskih označb.

---

²³ Leta 2018 se ni sestel le odbor za vzajemno priznavanje poklicnih kvalifikacij. Prva seja tega odbora je bila aprila 2019.

²⁴ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1811>.

²⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114\(01\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114(01)&from=SL).

²⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157415.pdf.

²⁷ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157419.pdf.

²⁸ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf.

Prvi rezultat novega sistema je bil dosežen leta 2018 z zaščito imena „Prosciutto di Carpegna“. Evropski proizvajalci, ki jih zanima izvoz v Kanado, imajo zdaj dostop do učinkovitega in enostavnega mehanizma za zaščito svojih geografskih označb. Da bi jim Komisija pri tem pomagala, je pripravila praktični poslovni [vodnik po geografskih označbah v Kanadi](#)²⁹.

Nazadnje, nadaljevalo se je delo na področju vzpostavitve sistema sodišč za naložbe, določenega v sporazumu CETA, čeprav se določbe v zvezi s sistemom še ne uporabljajo, dokler jih ne bodo ratificirale vse države članice EU. Sodišče EU je v [Mnenju 1/17](#)³⁰ z dne 30. aprila 2019 potrdilo združljivost določb sporazuma CETA o sistemu sodišč za naložbe s pravom EU.

Trgovina in trajnostni razvoj

V prvem letu izvajanja sta obe strani okrepili prizadevanja za izvajanje določb o trgovini in trajnostnem razvoju. EU in Kanada sta poleg priprave treh zgoraj navedenih priporočil (o trgovini in podnebnju, trgovini in spolu ter malih in srednjih podjetjih) izvedli prve ukrepe za njihovo izvedbo. Med njimi sta bila skupni delovni načrt EU in Kanade o trgovini in spolu ter konferenca „CETA: ukrepanje za trgovino in podnebje“, ki je potekala 24. januarja 2019. Na konferenci se je z zainteresiranimi stranmi, vključno z družbami s področja okoljske tehnologije, proučevalo, kako najbolje izkoristiti institucionalni in pravni okvir sporazuma CETA za podporo izvajanju Pariškega sporazuma. Kanada in EU sta še naprej sodelovali pri skupnih prednostnih nalogah za sodelovanje, dogovorjenih na prvi seji odbora za trgovino in trajnostni razvoj, ter na obeh straneh spodbujali vzpostavitev struktur civilne družbe za spremljanje izvajanja.

Odprta vprašanja

Prvo polno leto izvajanja je bilo za obe strani uspešno in brez ugotovljenih negativnih učinkov. Kljub temu je še treba obravnavati več odprtih vprašanj.

Eno od njih je sistem upravljanja, ki ga je Kanada uvedla za upravljanje kvot za sir. Čeprav so bile stopnje izpolnitve teh kvot za sir za leto 2018 odlične z 99,1 % za prvovrstni sir in 71,1 % za industrijski sir, ima EU še vedno pomisleke glede tega, kako se kvote izpolnjujejo, saj to močno vpliva na vrednost kvot za izvoznike EU. Izkoriščenost kvot je bila največja na koncu, saj se je uvoz v Kanado znatno povečal v zadnjih dveh mesecih leta 2018. Komisija meni, da ima dodelitev 50 % kvote za sir visoke vrednosti kanadskim proizvajalcem sira znaten izkrivljajoč učinek na izkoriščenost in vrednost kvote ter ni združljiva z določbami sporazuma CETA. Na podlagi sporazuma CETA bi morale biti kvote dodeljene tistim subjektom, ki jih bodo najverjetneje uporabili³¹. EU je aprila 2019 zahtevala vmesni pregled sistema upravljanja kvot za sir iz sporazuma CETA.

Drug ključni pomislek z vidika EU je obstoj diskriminatornih praks, ki vplivajo na trgovino z vini in žganimi pijačami iz EU. EU meni, da številne kanadske prakse, ki se uporabljajo na zvezni ravni in ravni provinc, niso združljive z zavezami Kanade na podlagi sporazuma CETA.

Kanada pa ima pomisleke glede tega, kako EU izvaja protokol k sporazumu CETA o vzajemnem sprejetju rezultatov ugotavljanja skladnosti in upravlja tarifne kvote. Pomisleke je izrazila tudi glede tega, da bodo na njeno zmožnost izkoriščanja sporazuma CETA vplivali

²⁹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157873.pdf.

³⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001(02)).

³¹ Priloga 2B k sporazumu CETA.

zahteve glede označevanja države porekla na nacionalni ravni in ravni EU ter nekateri sanitarni in fitosanitarni standardi EU.

Čezatlantska keramika: Porcelanosa (Španija)

Porcelanosa je družba za proizvodnjo keramike, ki prodaja visokokakovostne kuhinjske in kopalniške ploščice ter uživa koristi od izboljšanih poslovnih priložnosti v Kanadi.

Zaradi lažjih izvoznih pogojev se je zanjo znatno odprl kanadski trg, vključno z velikim kanadskim trgom javnih naročil na zvezni in državni ravni.

„Za kanadski trg imamo velike načrte. Pred kratkim smo na primer odprli novo trgovino na enem od najbolj ekskluzivnih trgovskih območij v Torontu. Zaradi sporazuma CETA smo lahko izboljšali cene in postali konkurenčnejši. Zmanjšal se je tudi obseg papirologije za izvoz iz EU v Kanado. Za poslovanje družbe Porcelanosa v Kanadi je sporazum vsekakor zelo ugoden.“

Silvestre Segarra Soriano,
vodja izvoza v skupini Porcelanosa Group

Stella Milano 1952 – italijanski nakit z zgodbo

Družba Stella Milano 1952 ima tradicijo v izdelavi nakita. Leta 1952 so v bližini milanske katedrale štirje bratje ustanovili družbo za proizvodnjo in prodajo nakita.

Kanadske uvozne tarife na nakit so bile pred sporazumom CETA do 8,5-odstotne. Z znižanjem tarif na podlagi sporazuma CETA se je izvoz družbe Stella Milano v Kanado povečal za 30 %.

„Sporazum CETA nam je pomagal prodajo v Kanado povečati za skoraj tretjino. Ker z nami stopa v stik vse več uvoznikov iz Kanade, se veselimo še večje rasti.“

Dimitri Stella,
izvršni direktor družbe Stella Milano 1952

4. POGLOBLJENA IN CELOVITA PROSTOTRGOVINSKA OBMOČJA

4.1 Gruzija

Poglobljeno in celovito prostotrgovinsko območje z Gruzijo velja od septembra 2014 ter se dobro izvaja. Na splošno se je dvostranska trgovina z blagom leta 2018 povečala za 3 %, vendar se je gruzijski izvoz zmanjšal za 1,6 %, kar je vodilo v rahlo povečanje trgovine EU z Gruzijo.

Gruzija je leta 2017 napredovala pri izvajanju svoje sanitarne in fitosanitarne strategije. Še vedno pa nima dovoljenja za izvoz mesa in mlečnih izdelkov v EU, prav tako imajo gruzijske družbe še vedno težave pri izpolnjevanju varnostnih standardov EU za proizvode, kot so lešniki. EU še naprej podpira Gruzijo pri nadgradnji sanitarnega in fitosanitarnega sistema.

Kar zadeva javna naročila, Gruzija še vedno ni ustanovila neodvisnega revizijskega organa za javna naročila, mora pa tudi še dodatno uskladiti svojo zakonodajo o javnih naročilih z zakonodajo EU.

Program podpore za mala in srednja podjetja za obdobje 2018–2019 se še naprej izvaja. Dopolnjuje ga projekt v zvezi s tržnim nadzorom³² za podporo Gruziji pri usklajevanju njenega regulativnega okvira z zakonodajo EU. EU še naprej podpira tudi gruzijsko agencijo za konkurenco.

Nazadnje, Gruzija je leta 2018 sprejela delovni načrt za trgovino in trajnostni razvoj za obdobje 2018–2020, ki zajema ključne elemente, potrebne za izvajanje poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju (vključno z inšpekcijo dela in socialnim dialogom, nedovoljeno trgovino s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi, bojem proti trgovini s proizvodi nezakonite sečnje in učinkovitim izvajanjem zavez glede podnebnih ukrepov).

4.2 Moldavija

Poglobljeno in celovito prostotrgovinsko območje se uporablja od septembra 2014. Od takrat se trgovina stalno povečuje. Leta 2018 se je trgovina na splošno povečala za 14 %, trgovinska bilanca pa je za EU ostala pozitivna.

Leta 2018 se je nadaljevalo delo na področju približevanja zakonodaje; napredek je bil dosežen na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, energetskega sektorja, javnih naročil in tehnične zakonodaje. Moldavija tudi pripravlja nov carinski zakonik. Še vedno ni spremenila nacionalne zakonodaje, da bi izpolnila svojo obveznost glede pravil o državni pomoči. EU namerava vzpostaviti nov projekt za podporo delovanju mehanizmov za posvetovanje s civilno družbo, vzpostavljenih na podlagi poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju iz njenih trgovinskih sporazumov, ki bodo koristili notranjim svetovalnim skupinam EU in Moldavije.

4.3 Ukrajina

Trgovina med Ukrajino in EU se od začasne uporabe sporazuma leta 2016 povečuje. Dvostranska trgovina je leta 2018 dosegla 40 milijard EUR, kar pomeni 9-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2017. Leta 2018 je 42 % celotnega ukrajinskega izvoza šlo v EU. EU je ohranila 4 milijarde EUR trgovinskega presežka.

Ukrajina je dosegla napredek v številnih sektorjih. EU pozdravlja zlasti nov osnutek zakona o javnih naročilih, ki ga namerava ukrajinska vlada parlamentu predložiti leta 2019. Ukrajina napreduje tudi pri usklajevanju svojega regulativnega okvira in standardov s pravom EU, obenem pa poteka približevanje v zvezi s sanitarnimi in fitosanitarnimi ukrepi, carinskim sodelovanjem in spodbujanjem trgovine. Vendar mora Ukrajina izboljšati uveljavljanje pravic intelektualne lastnine in sprejeti zakonodajo, ki bo izpolnjevala mednarodne standarde. Poleg tega mora izboljšati usklajenost svoje zakonodaje s pravili EU o državni pomoči.

Komisija se je odzvala na hitro naraščajoč uvoz nestandardnih kosov perutnine iz Ukrajine, ki se je začel leta 2016. Da bi odpravila tveganje neomejenega uvoza, se je na podlagi pooblastila, ki ji ga je dodelil Svet, z Ukrajino pogajala o spremembi pridružitvenega sporazuma, s katero bi se omejil ta uvoz, za uvoz nad določenimi zgornjimi mejami pa bi se znova uvedla dajatev za države z največjimi ugodnostmi. Potekajo še dejavnosti za formalno dokončanje te spremembe.

---

³² V višini 1,5 milijona EUR za obdobje od januarja 2018 do decembra 2018.

EU še naprej spremlja in Ukrajino opozarja na številne druge dejavnike, ki motijo trgovino, kot je novi zakon o davku na dodano vrednost, ki ga je leta 2018 sprejela Ukrajina in ki ne omogoča vračila davka na dodano vrednost pri izvozu oljne ogrščice in soje.

Ker ni bilo napredka pri prepovedi izvoza lesa, je EU vložila zahtevo za dvostranska posvetovanja o rešitvi spora na podlagi Pridružitvenega sporazuma (glej oddelek 10, „Pravno izvrševanje“).

Do druge seje pododbora EU in Ukrajine za trgovino in trajnostni razvoj 13. novembra 2018, ki ji je 14. novembra 2018 sledil odprt forum civilne družbe, je bila ustanovljena ukrajinska svetovalna skupina, da so se lahko začeli razprave in konkretno delo s svetovalno skupino EU.

Razprave v pododboru za trgovino in trajnostni razvoj so se v skladu z [akcijskim načrtom v 15 točkah iz februarja 2018](#) o trgovini in trajnostnem razvoju, zlasti temo iz tega načrta o „prednostnih nalogah države“, osredotočile na ključna področja prizadevanj EU in Ukrajine za izvajanje trgovine in trajnostnega razvoja, vključno z vprašanji na področju trgovine in dela (inšpekcija dela, posodobitev odnosov med delodajalci in delojemalci, socialni dialog), pa tudi vprašanji na področju trgovine in okolja (trajnostno gospodarjenje z gozdovi in s tem povezana proizvodnja lesa, prodaja, predelava in trgovina). EU in Ukrajina sta po seji pododbora objavili [operativne sklepe](#), pa tudi [skupno izjavo](#) za civilno družbo³³.

5. SPORAZUMI O PROSTI TRGOVINI PRVE GENERACIJE

5.1 Švica

Leta 2018 je bila Švica, skupno tretja največja trgovinska partnerska država EU (z njo je izvedene 7 % trgovine EU z blagom z državami, ki niso članice EU), še vedno največja trgovinska partnerska država EU na podlagi preferencialnih trgovinskih sporazumov. EU je imela leta 2018 velik trgovinski presežek s Švico v višini 48 milijard EUR.

Švica je druga najpomembnejša trgovinska partnerska država EU na področju storitev. Vrednost storitev, ki jih EU zagotavlja v Švici, se je v zadnjih petih letih nenehno povečevala in je leta 2017 znašala 119 milijard EUR, kar je 2 % več kot leta 2016. Vrednost storitev, ki jih je Švica zagotavljala v EU, je leta 2017 znašala 72 milijard EUR, kar je 23 % manj kot leto pred tem. EU je ohranila trgovinski presežek na področju storitev.

Švica je ključna partnerica tudi na področju neposrednih tujih naložb, saj je EU v Švici izvedla 13 % vseh neposrednih tujih naložb. Vrednost neposrednih tujih naložb Švice v EU je leta 2017 znašala 802 milijardi EUR, v zadnjih štirih letih pa se je letno v povprečju povečala za 15 %. Vrednost neposrednih tujih naložb EU v Švici je leta 2017 znašala 979 milijard EUR, v istem obdobju pa se je letno v povprečju povečala za 10 %.

Švicarski parlament je septembra 2018 potrdil dolgo pričakovano reformo obdavčitve podjetij, s katero se je spremenil diskriminatorni davčni status družb na ravni kantonov, ki je bil problematičen tudi z vidika državne pomoči. Nova zakonodaja bi morala začeti veljati 1. januarja 2020.

Novembra 2018 so bila na politični ravni zaključena pogajanja med EU in Švico o institucionalnem okvirnem sporazumu, vključno z neodvisnim reševanjem sporov, pravili o državni pomoči ter zavezo za posodobitev sporazuma o prosti trgovini iz leta 1972 in drugih

³³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/cfm/doclib_section.cfm?sec=144.

sporazumov o trgovinskih zadevah. Vendar Švicarski zvezni svet še vedno ni podprl sporazuma, za katerega EU meni, da je osnovni pogoj za sklenitev prihodnjih sporazumov o udeležbi Švice na notranjem trgu EU in hkrati bistveni element za nadaljnji napredek v smeri vzajemno koristnega dostopa do trga.

5.2 Norveška

Norveška je tretja največja preferencialna trgovinska partnerska država EU. Dvostranska trgovina je bila leta 2018 še naprej obsežna in se je v primerjavi z letom 2017 povečala za skoraj 11 %. Trgovinski primanjkljaj EU z Norveško je znašal skoraj 30 milijard EUR. Naraščajoči skupni primanjkljaj je bil večinoma posledica večjega uvoza mineralnih proizvodov, ki se je povečal za skoraj 6 milijard EUR.

Izvoz nekmetijskih proizvodov iz EU se je povečal za več kot 3 milijarde EUR, kar pomeni 6,3-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2017. Tudi izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU je ostal obsežen in je zabeležil skoraj 4 milijarde EUR trgovinskega presežka.

Leta 2018 je začel veljati nov sporazum o nadaljnji liberalizaciji trgovine z nekaterimi kmetijskimi proizvodi. Zdaj bi moral biti na dnevnem redu pregled trgovinskega dogovora za predelane kmetijske proizvode. Poleg tega je EU pripravljena nadaljevati pogajanja o zaščiti geografskih označb.

Norveška je šesta največja trgovinska partnerska država EU na področju storitev. Trgovina s storitvami je bila leta 2017 stabilna; skupna vrednost trgovanja je znašala 44 milijard EUR, kar je pomenilo nekoliko večji trgovinski presežek za EU kot leta 2016, tj. večji od 13 milijard EUR. Trgovinska bilanca na področju storitev je za EU tako kot v zadnjih letih ostala pozitivna.

5.3 Sredozemske države in države Bližnjega vzhoda

EU je ključna trgovinska partnerska regija za večino držav južnega Sredozemlja in Bližnjega vzhoda. Glede na to že vrsto let veljajo preferencialni trgovinski sporazumi EU z osmimi partnerskimi državami v regiji (Alžirijo, Egiptom, Izraelom, Jordanijo, Libanom, Marokom, zasedenimi palestinskimi ozemlji in Tunizijo). Ti sporazumi vključujejo elemente asimetrije za večino držav za spodbujanje gospodarskega razvoja v regiji in boljše vključevanje na notranji trg EU, vključno z določbami o konkurenci in javni pomoči.

Leta 2018 je celotna trgovina med EU in osmimi partnericami znašala 175 milijard EUR (tj. 4 % trgovine EU s preostalim svetom), kar je 2 % več kot leta 2017. EU ohranja trgovinski presežek z osmimi preferencialnimi trgovinskimi partnerskimi državami južnega Sredozemlja in Bližnjega vzhoda, upoštevanimi skupaj, čeprav se je presežek v primerjavi z letom 2017 zmanjšal za 10 % (tj. nekoliko manj kot v prejšnjem obdobju poročanja, ko je bilo ugotovljeno 13-odstotno zmanjšanje). Ta trend je mogoče pojasniti s povečanjem izvoza iz navedenih držav v EU in deloma z učinkom ukrepov omejevanja trgovine, ki so jih nekatere od njih uvedle v zadnjih letih, da bi izboljšale svojo trgovinsko bilanco: ker je EU glavna izvoznica v regijo, je njen izvoz pogosto prizadet.

EU je imela leta 2018 v trgovini s kmetijskimi in živilskimi proizvodi z regijo presežek v višini skoraj 5 milijard EUR. Hkrati se je povečal izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov nekaterih partnerskih držav, na primer Tunizije (+44 %, večinoma zaradi oljčnega olja), zasedenih palestinskih ozemelj (+25 %) in Maroka (+5 %). Maroko in Tunizija imata trgovinski presežek z EU v sektorju kmetijskih in živilskih proizvodov.

EU je svoje trgovinske partnerske države opozorila na povečevanje števila ukrepov omejevanja trgovine, ki so jih nekatere od njih sprejele, zlasti Alžirija, Egipt in pred kratkim Tunizija³⁴. Partnerske države iz južnega Sredozemlja in z Bližnjega vzhoda na ta vprašanja opozarja ob vsaki priložnosti, saj morajo trgovinski odnosi še naprej temeljiti na pravilih in EU od svojih partneric pričakuje, da bodo izpolnjevale svoje zaveze.

EU je pripravljena še naprej podpirati reforme svojih trgovinskih partneric, da bi se povečale konkurenčnost in izvozne zmogljivosti regije južnega Sredozemlja in Bližnjega vzhoda. S Tunizijo potekajo pogajanja za razširitev in posodobitev trgovinskih sporazumov, kmalu pa se bodo morda znova začela tudi z Marokom. Posodobitev in poglobitev veljavnih sporazumov bi morali prispevati k izboljšanju gospodarskega povezovanja z južnim sosedstvom EU, v katerem so zelo pomembne partnerice za EU. Poleg tega bo potekajoč pregled konvencije o panevro-mediteranskih pravilih o poreklu uvedel prožnejša pravila ter olajšal gospodarsko povezovanje in trgovino znotraj regije.

5.4 Mehika

Mehika je po Braziliji druga največja trgovinska partnerska država EU v Latinski Ameriki. Celovit trgovinski sporazum je začel leta 2000 veljati za blago, leta 2001 pa za storitve. V skoraj dvajsetih letih uporabe sporazumov se je dvostranska trgovina z blagom med EU in Mehiko več kot potrojila. Leta 2018 se je trgovina med EU in Mehiko povečala za skoraj 6 %, EU pa je ohranila trgovinski presežek v višini 13 milijard EUR, ki je sicer nekoliko manjši kot leta 2017. Izvoz EU v Mehiko se je povečal za 4 %. Uvoz iz Mehike se je povečal za skoraj 9 %, večinoma zaradi nekmetijskih proizvodov.

Trgovina s storitvami se je leta 2017 povečala za 7 %, EU pa je imela trgovinski presežek v višini skoraj 5 milijard EUR.

EU in Mehika sta se v zadnjih letih osredotočili na pogajanja o posodobitvi sporazuma, zato se skupni odbor leta 2018 ni sestal. Kljub temu je bilo doseženega nekaj napredka pri odpiranju novih tržnih priložnosti, zlasti v kmetijskem sektorju z odobritvijo dodatnih držav članic EU za izvoz prašičjega mesa in proizvodov iz njega. Seja skupnega odbora je predvidena za leto 2019.

Ko bo posodobljeni sporazum ratificiran, naj bi okrepil trgovinske odnose z Mehiko in zagotovil nove priložnosti za dostop na trg.

Navduševanje Mehičanov za belgijsko čokolado

Družba Galler je znana proizvajalka čokolade, poimenovana po svojem ustanovitelju Jeanu Gallerju.

Pred kratkim je vstopila na mehiški trg v sodelovanju s srednje velikim podjetjem Belimport, ki ima sedež v mestu San Miguel de Allende v državi Guanajuato v osrčju Mehike. Zaradi te lokacije je mogoče čokolado družbe Galler zdaj zlahka dobavljati v trgovine in hotele po vsej Mehiki, zlasti v vozliščih v Querétaru in prestolnici Ciudad de México.

„Trenutno imamo višje stroške kot mehiški proizvajalci čokolade zaradi visokih tarif, ki jih plačujemo pri uvozu naših belgijskih proizvodov. Z novim trgovinskim sporazumom med EU

³⁴ Komisija je bila julija 2019 obveščena, da so bili ukrepi omejevanja uvoza, ki jih je Tunizija uvedla novembra 2018, odpravljeni. Komisija bo še naprej spremljala stanje ter tako zagotovila, da je ta ovira učinkovito odstranjena.

in Mehiko bodo mehiške carinske tarife na čokolado iz EU odpravljene, zaradi česar bomo lahko učinkoviteje konkurirali.“

Thibaud Mariage,
predstavnik družbe Galler v Mehiki, direktor družbe Belimport

5.5 Čile

V 15 letih uporabe trgovinskega stebra pridružitvenega sporazuma med EU in Čilom sta si obe strani stalno prizadevali za izvajanje sporazuma in pri tem sodelovali.

Leta 2018 se je trgovina med Čilom in EU povečala za več kot 8 %, pri čemer se je izvoz EU močno povečal, tj. za 13 %, zlasti izvoz strojev in naprav (+14 %) ter prevozne opreme, predvsem zrakoplovov in delov zrakoplovov³⁵ (+27 %). V istem obdobju se je uvoz iz Čila v EU povečal za 3 %. Trgovinski presežek EU je znašal več kot 1,5 milijarde EUR.

Kar zadeva trgovino s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, je trgovinski presežek Čila leta 2018 znašal več kot 1,7 milijarde EUR, kar je 4 % več kot leta 2017. V čilskem izvozu v EU so še naprej prevladovali sadje (predvsem sezonski proizvodi, ki niso zreli hkrati kot v EU) in vina, ki so predstavljali 40 % oziroma 24 % njegovega izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov v EU.

Leta 2018 je bilo rešeno dolgoletno vprašanje v zvezi z mečaricami. Ko je Čile kot sodelujoča nepogodbena julija 2017 pristopil k Medameriški komisiji za tropske tune, ni bilo več omejitev za plovila EU za ribolov mečaric, ki dostopajo do čilskih pristanišč.

Medtem ko se nekatere države članice EU še vedno soočajo s težavami pri izvozu sadja in zelenjave v Čile ter zamudami pri odobritvi proizvodov živalskega izvora, je država odprla svoje trge za mlečne proizvode in meso dodatnim državam članicam, zlasti za goveje in prašičje meso. Čile je tudi harmoniziral certifikat za valilna jajca in jajčne izdelke ter poenostavil postopke odobritve dostopa na trg, pri čemer je upošteval dejstvo, da za države članice EU velja strog in harmoniziran sistem EU za varnost hrane in veterinarstvo.

Nazadnje, sporazum med EU in Čilom o trgovini z ekološkimi proizvodi je začel veljati 1. januarja 2018. Čeprav sporazum o priznavanju enakovrednosti ekoloških proizvodov ni povezan s pridružitvenim sporazumom, bo odprl nove priložnosti za trgovino z ekološkimi proizvodi med pogodbenicama.

EU in Čile se od novembra 2017 pogajata o ambicioznem, celovitem in naprednem posodobljenem sporazumu.

5.6 Carinska unija s Turčijo

Turčija je druga največja preferencialna trgovinska partnerska država EU. Gospodarstvo Turčije se je po obdobju močne gospodarske rasti, ki je trajalo od leta 2013, leta 2018 močno upočasnilo. Veliko znižanje vrednosti turške lire in posledično visoka inflacija sta znatno vplivala na izvoz EU, ki se je zmanjšal za skoraj 9 %. Po drugi strani se je turški uvoz v EU v istem obdobju povečal za 9 %, zaradi česar je bila trgovina skoraj uravnotežena, presežek EU

³⁵ Opozoriti je treba, da bi se izvoz iz EU tudi brez povečanja nakupov zrakoplovov ali delov zrakoplovov še vedno povečal za 6 %, kar kaže na diverzifikacijo izvoza EU v zadnjih petih letih.

pa se je s 15 milijard EUR leta 2017 zmanjšal na 1 milijardo EUR leta 2018. Po vrednosti je bila najbolj prizadeta trgovina z nekmetijskimi proizvodi.

Pogodbeni trgovinski odnosi med EU in Turčijo segajo v leto 1963, ko sta se pogodbenici dogovorili o postopni vzpostavitvi carinske unije, ki je bila končana leta 1996. Cilj unije je zagotoviti prosti pretok vsega industrijskega blaga in nekaterih predelanih kmetijskih proizvodov med EU in Turčijo. Vendar njeno delovanje že nekaj let ovira nenehno povečevanje trgovinskih ovir v Turčiji. Pomemben primer je odstopanje Turčije od skupne carinske tarife za uvoz iz držav, ki niso članice EU, z uvedbo dodatnih dajatev na vse večji nabor proizvodov in zahtevanjem dokazila o poreklu za blago iz EU. Komisija prav tako še naprej zahteva nediskriminatorno izvajanje dodatnega protokola k pridružitvenemu sporazumu za vse države članice, vključno z Republiko Ciper.

Komisija je decembra 2016 sprejela predlog za posodobitev carinske unije. Toda priprave v zvezi s tem trenutno ne potekajo, saj je Svet sklenil, da ne bo več nadaljnjih prizadevanj za posodobitev carinske unije med EU in Turčijo. Ta posodobitev ostaja, ko bodo razmere to dopuščale, pomembna prednostna naloga trgovinske agende EU.

EU je 2. aprila 2019 zahtevala [posvetovanja](#) s Turčijo v okviru STO kot odgovor na ukrepe, ki jih je sprejela Turčija in zaradi katerih se v Turčiji postopoma prisilno lokalizira proizvodnja znatnega dela farmacevtskih izdelkov, ki se izvažajo v Turčijo. Zdi se, da so ti ukrepi tudi v nasprotju z zavezami Turčije na podlagi carinske unije. Zadeva še ni zaključena.

5.7 Stabilizacijsko-pridružitveni sporazumi z državami Zahodnega Balkana

EU je leta 2018 ostala najpomembnejša trgovinska partnerska regija za Albanijo, Bosno in Hercegovino, Kosovo³⁶, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo. Celotna trgovina med EU in petimi državami Zahodnega Balkana se je povečala za 10 %. Trgovinski presežek EU je bil stabilen in je znašal malo več kot 9 milijard EUR.

EU je bila leta 2017 tudi pomembna izvajalka neposrednih tujih naložb v regiji, skupna vrednost izhodnih naložb pa je ostala stabilna v višini približno 25 milijard EUR.

Vendar na poslovno okolje še naprej vplivajo vprašanja, povezana z neformalno ekonomijo in korupcijo. Težava ostaja neobstoj učinkovitih pravil o državni pomoči in na splošno je treba izboljšati konkurenčno pravo. EU meni – in pri tem vztraja v svojem političnem dialogu s partnericami na Zahodnem Balkanu –, da je napredek na področju poslovnega okolja, regulativnega zблиževanja in boja proti korupciji tesno povezan z napredkom pri vzpostavljanju pravne države. Poleg tega je treba izboljšati preglednost in odgovornost v postopkih javnih naročil. Po drugi strani Komisija pozdravlja novi zakon o javnih naročilih, ki ga je Severna Makedonija sprejela v začetku leta 2019 in ki naj bi prinesel večjo preglednost in konkurenco, ter prizadevanja Srbije in Črne gore za posodobitev zakonodaje o javnih naročilih v skladu z zahtevami EU.

Čeprav bi si bilo treba prizadevati za nadaljnji napredek na področju regionalnega povezovanja, predstavlja podpis regionalnega sporazuma o gostovanju aprila 2019, katerega cilj je do leta 2021 v regiji vzpostaviti regijo brez gostovanja, kar naj bi utrlo pot znižanju telekomunikacijskih stroškov v regiji, dober primer.

---

³⁶ To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSN 1244 (1999) in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

6. SPORAZUMI O GOSPODARSKEM PARTNERSTVU Z AFRIŠKIMI, KARIBSKIMI IN PACIFIŠKIMI DRŽAVAMI

6.1 Sporazum o gospodarskem partnerstvu z Južnoafriško razvojno skupnostjo (SADC)

Leto 2018 je bilo prvo leto polne uporabe sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Južnoafriško razvojno skupnostjo³⁷ s strani vseh pogodbenic, potem ko se je sporazum začel 4. februarja 2018 začasno uporabljati za Mozambik. Vse države SADC, ki izvajajo sporazum, so zdaj začele izvajati dogovorjena znižanja.

Skupna blagovna menjava med državami EU in državami SADC, ki izvajajo sporazum, se je leta 2018 povečala za 2,7 %. Na rast je vplivalo 5,5-odstotno povečanje uvoza EU iz držav SADC, ki izvajajo sporazum, medtem ko se je izvoz EU malo zmanjšal. Države SADC, ki izvajajo sporazum, so ohranile presežek v trgovinski bilanci. Izvoz iz teh držav se je povečeval zlasti zaradi večjega izvoza motornih vozil iz Južne Afrike ter diamantov in plemenitih kovin iz Južne Afrike in Lesota. Povečal se je tudi izvoz vina in sladkorja iz Južne Afrike, indijskih oreškov iz Mozambika, grozdja iz Namibije in ruma iz Esvatinija.

Skupni svet je na prvem zasedanju februarja 2019 sprejel institucionalno ureditev sporazuma, vključno z institucionalnimi določbami za reševanje sporov in seznamom arbitrov. To bo pomagalo pri reševanju izzivov v zvezi z izvajanjem v prihodnosti. Skupni svet je tudi postavil temelje za mehanizem skupnega spremljanja in polno vključevanje nedržavnih akterjev v izvajanje sporazuma.

Južna Afrika je leta 2018 odpravila prepoved uvoza perutninskega mesa za dve od osmih držav članic EU, ne da bi navedla, kaj namerava storiti s preostalimi šestimi, za katere prepoved še vedno velja. EU meni, da bi bilo treba preostale prepovedi uvoza odpraviti brez nadaljnega odlašanja. Južnoafriška carinska unija (SACU) je poleg tega še naprej uporabljala zaščitne ukrepe za uvoz perutninskih proizvodov iz EU in tarife za uvoz določenega tekstila, na katere EU vedno znova opozarja zadevne države, saj po njenem mnenju ti ukrepi niso v skladu s sporazumom. EU je 14. junija 2019 zahtevala posvetovanje z Južnoafriško carinsko unijo o zaščitnih ukrepih, uvedenih na uvoz zamrznjenih perutninskih proizvodov (za podrobnosti glej oddelek 10.3).

Partnerice sporazuma o gospodarskem partnerstvu še niso izkoristile možnosti „kumuliranja porekla“ med državami SADC, ki izvajajo sporazum, ki je ena od ključnih koristi Sporazuma. Kumuliranje porekla bi državam SADC, ki izvajajo sporazum, omogočilo, da skupaj izpolnijo zahteve glede porekla, s čimer bi se okrepile regionalne vrednostne verige. EU svoje partnerice spodbuja k napredku v zvezi s tem vprašanjem.

---

³⁷ To je sporazum med EU in šestimi članicami Južnoafriške razvojne skupnosti (SADC) (od petnajstih): Bocvano, Esvatinijem, Lesotom, Namibijo, Južno Afriko (ki skupaj sestavljajo Južnoafriško carinsko unijo – SACU) in Mozambikom.

Vinarke v Južni Afriki

Vino v Južni Afriki proizvajajo že več kot tristo let. Vendar do konca apartheida ni bilo kvalificiranih temnopoltih vinarjev. Mlade ženske zdaj rušijo to oviro in sporazum o gospodarskem partnerstvu (z njegovo veliko tarifno kvoto za vino, dodeljeno Južni Afriki) uporabljajo za izvoz svojih proizvodov v EU.

Thokozani Wines je družba za krepitev položaja temnopoltih, ki jo je družba Diemersfontein Wines ustanovila pred 15 leti, da bi njeni kmetijski delavci postali delničarji in da bi prispevala k obsežni krepitvi gospodarskega položaja temnopoltega prebivalstva. Petinosemdeset njenih zaposlenih od skupno 115, med njimi številne ženske, je zdaj delničarjev družbe Thokozani, pri čemer se za te zaposlene izvajata mentorstvo ter usposabljanje na področju poslovnih in življenjskih veščin. Vina družbe Thokozani se izvažajo na Nizozemsko, v Nemčijo, na Švedsko, Dansko in Češko.

„Izvoz vin družbe Thokozani v EU se je po začetku veljavnosti Sporazuma o gospodarskem partnerstvu z državami SADC izboljšal, vendar moramo okrepiti svoja prizadevanja, če ga želimo v celoti izkoristiti. Podpora EU proizvajalcem, ki so bili v preteklosti v slabšem položaju, je zelo pomembna in dobrodošla.“

Denise Stubbs, direktorica družbe Thokozani Wines

6.2 Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu z državami Vzhodne in Južne Afrike (ESA)

Leta 2018 se je začelo sedmo leto začasne uporabe začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU ter Madagaskarjem, Mauritiusom, Sejšeli in Zimbabvejem. Komori sporazum uporabljajo od 7. februarja 2019. Štiri prvotne partnerice iz Vzhodne in Južne Afrike bodo svoje zaveze glede liberalizacije v celoti izvedle do leta 2022 v skladu s svojimi ustreznimi časovnimi načrti na podlagi sporazuma.

Leta 2018 je bila od celotne trgovine med EU in štirimi državami Vzhodne in Južne Afrike največja trgovina z Madagaskarjem (1,9 milijarde EUR) in Mauritiusom (1,8 milijarde EUR), ki jima sledijo Zimbabve (689 milijonov EUR) in Sejšeli (596 milijonov EUR). Uvoz EU iz teh štirih partneric se je leta 2018 zmanjšal za 3,5 %. Razlog za to je bilo zlasti močno zmanjšanje količine sladkorja, uvoženega iz Mauritiusa in Zimbabveja.

Diverzifikacija izvoza se je za Madagaskar in Mauritius povečala, za Sejše in Zimbabve pa je bila doslej omejena.

Po tem, ko so partnerice iz Vzhodne in Južne Afrike izrazile interes za poglobitev sporazuma, tako da ne bi zajemal le trgovine z blagom, se je leta 2018 začela izvajati predhodna študija, ki je bila končana maja 2019. Pogajanja za poglobitev sporazuma bi se morala začeti do konca leta 2019, zajemala pa bodo storitve, naložbe in druge teme, povezane s trgovino.

6.3 Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu s Slonokoščeno obalo

Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu s Slonokoščeno obalo se začasno uporablja od septembra 2016. Je samostojen trgovinski sporazum, ki ga bo po začetku veljavnosti nadomestil regionalni sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Zahodno Afriko. Po tem, ko sta Gambija in Mavretanija podpisali regionalni sporazum o gospodarskem

partnerstvu med EU in Zahodno Afriko, ga je podpisalo skupno 15 od 16 zahodnoafriških partneric³⁸.

Leta 2018 je imela Slonokoščena obala pozitivno trgovinsko bilanco, EU pa je še naprej njena najpomembnejša trgovinska partnerska regija. Vendar se je leta 2018 uvoz EU iz Slonokoščene obale zmanjšal za 5 % zaradi padca vrednosti surovega in predelanega kakava ter uvoza gume. Kakav in proizvodi iz predelanega kakava so leta 2018 predstavljali 64 % celotnega uvoza EU iz Slonokoščene obale. Izvoz EU v Slonokoščeno obalo je bil stabilen ter je zajemal zlasti stroje in mehanske naprave, električne aparate in motorna vozila.

Slonokoščena obala je s podporo EU izvedla študijo, s katero je izmerila vpliv začasnih sporazumov o gospodarskem partnerstvu (Slonokoščena obala in Gana) na regionalno povezovanje. Ocena je pokazala, da bodo morebitne motnje (npr. zaradi surovin v predelanih proizvodih, ki jih je liberalizirala EU in krožijo v regiji) vplivale na zelo malo proizvodov, s katerimi se trguje, in držav. Študija zagotavlja tudi pragmatične rešitve za zmanjšanje tveganja izkrivljanja.

Slonokoščena obala je začela na podlagi začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu 1. januarja 2019 liberalizirati svoj trg za uvoz EU, nadaljnji krogi znižanja tarif pa so predvideni do leta 2029.

6.4 Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu z Gano

Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu z Gano se začasno uporablja od decembra 2016 in je še vedno v zgodnji fazi. Gana je napovedala, da bo svoj trg za uvoz EU začela liberalizirati leta 2020. Ta začasni sporazum bo tako kot začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu s Slonokoščeno obalo po začetku veljavnosti regionalnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Zahodno Afriko nadomeščen z njim.

Uvoz EU iz Gane se je leta 2018 povečal za skoraj 50 % in je znašal 3,1 milijarde EUR, največ zaradi povečanja izvoza mineralnega olja iz Gane v EU. Leta 2018 se je povečal tudi ganski izvoz kakava, aluminija, rastlinskih maščob in olj, konzerviranega tuna, pa tudi kokosa in banan. Izvoz EU v Gano (zlasti strojev, mineralnih olj in mesa) se je leta 2018 nekoliko zmanjšal. Pozitivno trgovinsko bilanco za kmetijsko in nekmetijsko blago ima Gana.

Ko bo Gana začela izvajati svoje zaveze o dostopu na trg, se bo posebna pozornost namenila učinkom, ki bi jih začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu lahko imel na gansko gospodarstvo v smislu trgovinskih in naložbenih tokov, prihodkov države in trajnostnega razvoja.

6.5 Sporazum o gospodarskem partnerstvu s centralno Afriko (Kamerun)

Kamerun sporazum, h kateremu lahko pristopijo vse centralnoafriške države, začasno uporablja od avgusta 2014. V 15 letih, tj. do leta 2029, bo liberaliziral 80 % svojega uvoza iz EU. Prvi krog znižanj tarif je bil že izveden v letih 2016 in 2017. Proizvodi, za katere se trgovina liberalizira, so zlasti industrijski stroji in oprema, gradbeni material in vmesni industrijski proizvodi, ki se ne proizvajajo lokalno in jih uporablja industrija v Kamerunu.

Leta 2018 se je uvoz EU iz Kameruna po povečanju leta 2017 zmanjšal za 7 % nazaj na raven iz leta 2016. Razlog za to je bilo zmanjšanje kamerunskega izvoza mineralnih olj, kakavovih

---

³⁸ Edina država v Zahodni Afriki, ki sporazuma še ni podpisala, je Nigerija.

zrn, banan in gume v EU. Leta 2018 se je povečal izvoz aluminija in lesa v EU. Trgovinska bilanca ostaja pozitivna za Kamerun. Glavni izvozni proizvod je mineralno olje.

Cenejše surovine pomagajo krepiti lokalno proizvodnjo in zaposlovanje

Družba *La Société Anonyme des Brasseries du Cameroun (SABC)* je kamerunska pivovarna in proizvajalka brezalkoholnih pijač. Je največja delodajalka v zasebnem sektorju v državi ter v skupini in njenih podružnicah zaposluje približno 10 000 ljudi. Družba Brasseries du Cameroun ima na kamerunskem trgu piva in brezalkoholnih pijač 75-odstotni delež.

Družba SABC je doslej največja uporabnica preferencialov na podlagi sporazuma o gospodarskem partnerstvu. Iz EU uvaža najrazličnejše proizvode, npr. večje stroje za stekleničenje pijač, pa tudi sestavine kot so kvas, hmelj, arome in barvila, ki jih uporablja pri proizvodnji.

Čeprav ima družba SABC korist od preferencialov na podlagi gospodarskega sporazuma, si vse bolj prizadeva nabavljati tudi lokalno. Ima lokalno hčerinsko podjetje, ki proizvaja steklenice, prav tako pa vsako leto od družbe Maïscam (ene največjih kmetijsko-industrijskih družb v državi) odkupi celotno proizvodnjo koruze (10 000 ton).

6.6 Sporazum o gospodarskem partnerstvu s Karibskim forumom afriških, karibskih in pacifiških držav (Cariforum)

Leto 2018 je bilo deseto leto začasne uporabe sporazuma z državami Cariforuma med EU in 14 karibskimi državami. Komisija je februarja 2019 začela naknadno oceno sporazuma, ki naj bi bila končana leta 2020. Rezultati bodo vključeni v skupni pregled sporazuma, ki ga bodo izvedle EU in države Cariforuma, o njih pa se bo poročalo na naslednjem zasedanju Skupnega sveta EU in Cariforuma.

Leta 2018 se je celotna trgovina med EU in državami Cariforuma povečala za 7 % na 9 milijard EUR. Uvoz EU iz držav Cariforuma se je zaradi povečanja uvoza mineralnih olj in kemikalij povečal za 11 % na 3,9 milijarde EUR. Leta 2018 se je povečal tudi uvoz rib in rakov, tobaka ter pijač in žganih pijač iz držav Cariforuma v EU, uvoz sladkorja in banan pa se je zmanjšal. Izvoz EU v države Cariforuma se je povečal za 4,6 % na 5,1 milijarde EUR.

EU v okviru 11. Evropskega razvojnega sklada zagotavlja 102 milijona EUR za podporo regionalnemu gospodarskemu sodelovanju in povezovanju, vključno z razvojem zasebnega sektorja, izgradnjo zmogljivosti v zvezi s trgovino in izvajanjem sporazuma o gospodarskem partnerstvu na Karibih. Ta podpora vključuje na primer mini nepovratna sredstva za mala in srednja karibska podjetja, da bi se jim pomagalo začeti izvažati v EU.

Pogodbenice so leta 2018 zaradi posebnega zanimanja partneric Cariforuma za trgovino s storitvami z EU ustanovile poseben odbor za storitve.

Nazadnje, napredek je bil dosežen tudi v tekočih pogajanjih o dogovoru o geografskih označbah na podlagi sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Cariforumom.

6.7 Sporazum o gospodarskem partnerstvu s pacifiškimi državami

Leto 2018 je bilo osmo leto uporabe sporazuma med EU in Papuo Novo Gvinejo. Fidži je sporazum začel začasno uporabljati julija 2014, Samoa pa ga začasno uporablja od 31. decembra 2018.

Leta 2018 se je skupna trgovina med EU ter Fidžijem in Papuo Novo Gvinejo zmanjšala za 9 %. Kljub temu sta imeli pacifiški državi 700 milijonov EUR trgovinskega presežka z EU.

Uvoz sladkorja s Fidžija v EU se je tako kot za več afriških, karibskih in pacifiških držav še naprej zmanjševal. Izvoz palmovega olja iz Papue Nove Gvineje v EU, ki je daleč najpomembnejši izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov v EU, se je zmanjšal za 16 %.

Do zdaj ni bila ugotovljena večja diverzifikacija izvoza pacifiških držav v EU.

K sporazumu lahko pristopijo druge pacifiške otoške države. Samoa se mu je pridružila leta 2018, postopki za pristop Salomonovih otokov in Tonge pa potekajo.

7. TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ: NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O NEDAVNIH DEJAVNOSTIH

Komisija je od objave poročila iz leta 2018 še naprej znatno krepila prizadevanja in ukrepe za izvajanje poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju iz trgovinskih sporazumov EU v skladu s svojim [akcijskim načrtom v 15 točkah iz februarja 2018](#). Splošni cilj načrta je zagotoviti učinkovitejše in odločnejše izvajanje in izvrševanje poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju. Z izvajanjem načrta se začenjajo kazati tudi rezultati. Glavne pobude v okviru štirih širokih področij dejavnosti načrta so bile:

1. Sodelovanje (z državami članicami, Evropskim parlamentom in mednarodnimi organizacijami)

Komisija je okrepila delo z državami članicami. Posebna strokovna skupina za trgovino in trajnostni razvoj se je leta 2018 sestala štirikrat, ta prizadevanja pa so bila dopolnjena z delom delegacij EU in veleposlaništev držav članic v partnerskih državah. To je pomagalo spodbujati sinergije z državami članicami pri posebnih izvedbenih ukrepih, kot je partnerstvo s Švedsko za pomoč Ekvadorju pri postopku izvajanja zavez glede trgovine in trajnostnega razvoja.

Komisija je še naprej sodelovala z Evropskim parlamentom, vključno prek skupin za spremljanje, točk dnevnega reda Odbora za mednarodno trgovino, tehničnega poročanja in posameznih stikov. Ti stiki so med drugim pomagali zagotoviti informacije za obisk poslancev Evropskega parlamenta na Japonskem septembra 2018.

Komisija je okrepila sodelovanje z mednarodnimi organizacijami. Komisija in Mednarodna organizacija dela (MOD) sta si prizadevali za bolj strateško in prožno sodelovanje, zlasti s podpisom krovnega projekta „Trgovina za dostojno delo“ konec leta 2018. Ta projekt bo podpiral ukrepe za izboljšanje uporabe temeljnih konvencij MOD v trgovinskih partnerskih državah EU. Komisija je tudi nadaljevala svoje stalno sodelovanje z MOD v več partnerskih državah. V zvezi z okoljem je Komisija sodelovala s trgovinskimi partnerskimi državami v okviru večstranskih okoljskih sporazumov in podpirala njihovo izvajanje, med drugim s posebnim sporazumom o sodelovanju s Programom Združenih narodov za okolje.

2. Omogočanje civilni družbi, vključno s socialnimi partnerji, da prevzame svojo vlogo pri izvajanju

Komisija in vsaka od notranjih svetovalnih skupin EU, ustanovljenih na podlagi trgovinskih sporazumov s poglavjem o trgovini in trajnostnem razvoju, so se skozi vse leto redno sestajale, da so predstavnike civilne družbe obveščale o napredku in izzivih pri izvajanju trgovine in trajnostnega razvoja ter se seznanile z njihovimi stališči in mnenji.

Komisija je prek novega projekta „Podpora sodelovanju civilne družbe pri izvajanju trgovinskih sporazumov EU“, financiranega v okviru instrumenta partnerstva, mobilizirala 3 milijone EUR. Projekt od novembra 2018 zagotavlja logistično in tehnično podporo notranjim svetovalnim skupinam v EU in nekaterih trgovinskih partnerskih državah³⁹. Ta projekt omogoča tudi skupne razprave v obliki letnih delavnic o zadevah v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem.

Komisija je navezala stik tudi s civilno družbo v državah, zajetih v sporazumih o gospodarskem partnerstvu, da bi povečala ozaveščenost o sporazumih ter spodbudila sodelovanje in razprave. Nedržavni akterji iz EU in držav SADC, ki izvajajo sporazum o gospodarskem partnerstvu, so novembra 2018 v Namibiji izvedli drugo srečanje v okviru dialoga s civilno družbo. Svetovalni organ civilne družbe, ustanovljen na nacionalni ravni v Slonokoščeni obali, se je aprila 2019 sestel z obema pogodbenicama sporazuma. Razprave so potekale tudi s Komisijo ter Evropskim ekonomsko-socialnim odborom, da bi se proučila možnost vzpostavitve platforme civilne družbe, ki bi vključevala civilno družbo Slonokoščene obale in evropsko civilno družbo.

Še en ključni cilj je povečati sodelovanje poslovne skupnosti pri izvajanju poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju. Da bi Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje spodbujali prevzem družbene odgovornosti podjetij/odgovornega poslovnega ravnanja in ga podpirali, sta prek [instrumenta partnerstva](#)⁴⁰ začeli 9 milijonov EUR vreden program z MOD, Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in Uradom visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice (OHCHR). Ta program bo financiral dejavnosti ozaveščanja in krepitev zmogljivosti v Latinski Ameriki, kar bo dopolnilo podobna prizadevanja v Aziji. Komisija je organizirala tudi regionalni dogodek na to temo v Gvatemali, in sicer s sodelovanjem MOD, OECD in različnih zainteresiranih strani iz regije.

3. Doseganje rezultatov

Da bi se prizadevanja osredotočila, je Komisija za vsakega partnerja pripravila prednostne teme na področju trgovine in trajnostnega razvoja (za obdobje pred izvajanjem in obdobje izvajanja). Te prednostne naloge so se državam članicam posredovale prek strokovne skupine za trgovino in trajnostni razvoj, civilni družbi pa prek notranjih svetovalnih skupin. Postopek še poteka.

Komisija je okrepila svoje spremljanje in analizo skladnosti nekaterih trgovinskih partneric, zlasti Peruja in Južne Koreje, z njihovimi zavezami glede trgovine in trajnostnega razvoja. V primeru Peruja je intenzivno sodelovala z javnimi organi in predstavniki civilne družbe, tudi med misijo za ugotavljanje dejstev v Limi oktobra 2018. EU in Peru sta dosegla soglasje o tem, kako obravnavati vprašanja, ki vzbujajo zaskrbljenost, kakor je navedeno v zapisniku seje pododbora za trgovino in trajnostni razvoj iz decembra 2018⁴¹. V primeru Južne Koreje je

³⁹ Trenutno v Srednji Ameriki, Kolumbiji, Ekvadorju in Peruju, državah Cariforuma, Gruziji, Moldaviji, Južnoafriški razvojni skupnosti in Ukrajini.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en.

⁴¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/february/tradoc_157701.pdf.

Komisija decembra 2018 v okviru mehanizma za reševanje sporov v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem iz Sporazuma zahtevala formalno posvetovanje zaradi dolgoletnih pomislekov EU zaradi neizpolnjevanja zavez Južne Koreje glede večstranskih standardov in sporazumov na področju dela iz sporazuma o prosti trgovini (za podrobnosti glej oddelek 10.1).

Komisija je okrepila svoja prizadevanja za podporo partnerskim državam v zgodnjih fazah izvajanja zavez glede trgovine in trajnostnega razvoja. Ta prizadevanja so vključevala pripravo priročnika za izvajanje trgovine in trajnostnega razvoja v Ekvadorju, pri kateri je sodeloval švedski nacionalni odbor za trgovino. V Vietnamu in Singapurju je bil poudarek na spoštovanju temeljnih načel pri delu, in sicer prek reform dela in ratifikacije temeljnih konvencij MOD. Vietnam je pred kratkim ratificiral Konvencijo MOD št. 98 in navedel, da bo sprejel nov delovni zakonik, vključno s temeljnimi načeli pri delu. Mehika je septembra 2018 ratificirala Konvencijo MOD št. 98 o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja ter tako izpolnila eno od svojih zavez iz poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju iz prihodnjega trgovinskega sporazuma med EU in Mehiko. Druge dejavnosti so bile osredotočene na pripravo institucionalne sestave vladnih organov in strukture civilne družbe.

Da bi Komisija mobilizirala vire za izvajanje zavez glede trgovine in trajnostnega razvoja ter spodbujala dopolnjevanje in sinergije, je začela pripravljati seznam vseh ustreznih projektov, pri čemer je stopila v stik z državami članicami v prestolnicah EU in njihovimi veleposlaništvu v partnerskih državah.

Komisija je 23. januarja 2019 po sprejetju priporočila glede trgovine in podnebja v okviru sporazuma CETA organizirala delavnico o trgovini in podnebjju, ki so se je udeležili civilna družba in podjetja, da bi razpravljali o povezavi med trgovino in podnebjem ter opredelili morebitne nadaljnje pobude v zvezi s to temo.

Komisija je v poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju iz sporazumov, sklenjenih z Mehiko, Vietnamom, Japonsko in Singapurjem, uspešno uvedla okrepljene določbe o trgovini in podnebjju (vključno z zavezami glede izvajanja Pariškega sporazuma ter sodelovanja in skupnih ukrepov v zvezi s cilji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC)). Podobne določbe so del tekočih pogajanj.

EU je izvedla dejavnosti ozaveščanja o krožnem gospodarstvu v Čilu, Kolumbiji, na Japonskem, v Mehiki, Maroku, Peruju in Singapurju, da bi spodbudila ekološko poslovno in naložbeno partnerstvo ter izmenjala znanje o politikah in dobrih praksah v zvezi s krožnim gospodarstvom. Te dejavnosti so prispevale k vključitvi posebnih določb o krožnem gospodarstvu v posodobljeni sporazum z Mehiko. Poleg tega sta bila financirana dva regionalna projekta o plastiki, usmerjena v države Jugovzhodne Azije in Latinske Amerike.

4. Preglednost in obveščanje

Komisija si prizadeva za izboljšanje svojih spletnih strani o trgovini in trajnostnem razvoju, da bi bilo mogoče lažje dostopati do ustreznih informacij. Evropski ekonomsko-socialni odbor si podobno prizadeva v zvezi z delom notranjih svetovalnih skupin.

Potem ko so organizacije civilne družbe v predložitvi iz oktobra 2017 izrazile zaskrbljenost zaradi neskladnosti Peruja z njegovimi zavezami glede trgovine in trajnostnega razvoja, se je Komisija udeležila tehničnih sestankov s perujskimi organi in zainteresiranimi stranmi civilne družbe. Vprašanja, izpostavljena v predložitvi, so bila tudi del razprav na seji pododbora za trgovino in trajnostni razvoj decembra 2018. Komisija je organizacije civilne družbe, ki so vložile predložitve, marca 2019 obvestila o rezultatih povečanega sodelovanja s perujskimi organi o vprašanjih, ki vzbujajo zaskrbljenost.

8. TRGOVINA S KMETIJSKIMI IN ŽIVILSKIMI PROIZVODI NA PODLAGI TRGOVINSKIH SPORAZUMOV EU: NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O NEDAVNIH SPREMEMBAH

Razvoj trgovinskih tokov

Trgovina s kmetijskimi in živilskimi proizvodi na podlagi preferencialnih trgovinskih sporazumov EU se je leta 2018 še naprej povečevala v nasprotju s skupno trgovino EU s kmetijskimi in živilskimi proizvodi s preostalim svetom, ki se je nekoliko zmanjšala. Izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU na podlagi preferencialnih sporazumov se je povečal za 2,2 % (+1 milijarda EUR) in prispeval k uspehu izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU. Uvoz kmetijskih in živilskih proizvodov v EU se je nekoliko zmanjšal, in sicer za 0,6 %.

Trgovina EU s kmetijskimi in živilskimi proizvodi s preferencialnimi trgovinskimi partnerskimi državami je v obdobju poročanja obsegala 30 % celotnega izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU in 40 % uvoza v EU. Trgovinski sporazumi prve generacije so s presežkom v višini 11 milijard EUR prispevali več kot polovico vse večjega skupnega trgovinskega presežka trgovine EU s kmetijskimi in živilskimi proizvodi s preostalim svetom. K rasti izvoza EU so najbolj prispevali žgane pijače, vino, testenine in pecivo. Hkrati se je zmanjšal uvoz pšenice, nepražene kave in sladkorja.

Rast izvoza je bila še posebno močna v primeru partnerskih držav trgovinskih sporazumov druge generacije (+5 %) ter poglobljenih in celovitih prostotrgovinskih območij (+11 %). Sporazum CETA je v prvem polnem letu izvajanja prispeval s 4-odstotno stopnjo rasti izvoza v Kanado (visoka je bila zlasti za izvoz agrumov, sira in čokolade).

Tri glavne izvozne namembne države za izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU med trgovinskimi partnericami s preferencialnimi sporazumi so bile Švica, Norveška in Kanada, pri čemer so te države leta 2018 predstavljale 12 % izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov. Približno 47 % izvoza so predstavljali prehranski proizvodi, kot so čokolade, formule za dojenčke in testenine (22 %), predelana hrana, kot so siri in vino (15 %), ter druge pijače (9 %).

Sladka kupčija francoskega proizvajalca slaščic v Kanadi

La Confiserie du Roy René je francoski proizvajalec slaščic, ki je od leta 1920 specializiran za izdelavo posebnih slaščic iz kandiranega sadja in mandljev (t. im. *calissons*). Družba je leta 2014 sprejela strategijo internacionalizacije na podlagi uporabe trgovinskih sporazumov EU s partnerji po svetu.

V primerjavi z letom 2015 so že podvojili promet iz izvoza, ki zdaj predstavlja več kot 9 % skupnega prometa družbe.

Ratifikacija trgovinskega sporazuma EU s Kanado proizvajalcu slaščic omogoča, da svoje *calissons* zaradi znižanja trgovinskih tarif ponuja po konkurenčnejših cenah.

Prve tri države porekla uvoza kmetijskih in živilskih proizvodov med preferencialnimi trgovinskimi partnerskimi državami so bile Ukrajina, Švica in Turčija, ki so zagotovile 13 % celotnega uvoza kmetijskih in živilskih proizvodov v EU. Primarni proizvodi so predstavljali večino uvoza kmetijskih in živilskih proizvodov v EU (približno 63 %), zlasti tropsko sadje (18 %), sveže in suho sadje (13 %) ter nepražena kava (5,6 %).

Trgovinski sporazumi EU vključujejo določbe o zaščiti proizvajalcev občutljivih proizvodov v EU, kot so goveje meso, perutnina ali sladkor. Ti so v celoti izključeni iz preferencialne trgovine, če so izključeni delno, pa so zajeti v natančno opredeljenih tarifnih kvotah. Za občutljivo sadje in zelenjavo se v višku obiralne sezone v EU uporablja sistem vhodnih cen.

Čeprav so trgovinski sporazumi EU med pogajanji pogosto kritično obravnavani, ponujajo velik potencial za izvoz kmetijskih proizvodov iz EU. Japonska in Južna Koreja sta na primer drugi in tretji največji trg za izvoz prašičjega mesa iz EU ter imata velik potencial za rast. Ta trga predstavljata 42 % celotnega izvoza svinjine iz EU. Izvoz v Južno Korejo se od začetka izvajanja trgovinskega sporazuma povečuje in se je leta 2018 dodatno povečal za 12 %, čeprav je izvoz iz treh držav članic EU prepovedan zaradi izbruhov afriške prašičje kuge.

Občutljivi kmetijski proizvodi iz EU imajo še naprej korist od trgovinskih sporazumov. Tako je EU leta 2018 v preferencialne partnerske države izvozila skoraj 162 000 ton govejega mesa, kar je 20-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2017. Preferencialne trgovinske partnerske države sprejmejo dve tretjini celotnega izvoza govejega mesa iz EU, pri čemer so glavni partnerji Turčija, Bosna in Hercegovina, Izrael in Švica. Iz tega je razvidno, da je evropsko goveje meso cenjeno na ključnih izvoznih trgih, kadar trgovine ne ovirajo nepravilni in neutemeljeni sanitarni ukrepi ali dajatve, ki preprečujejo uvoz.

Podobno so bili leta 2018 uspešni evropski proizvajalci sladkorja z izvoženimi več kot 3 milijoni ton sladkorja, (+48 % v primerjavi z letom 2017), kar je največ po letu 2014. Izvoz sladkorja iz EU se je povečal zlasti zaradi dokončanja reforme ureditve EU za sladkor, vendar so k temu rezultatu prispevali tudi dvostranski trgovinski sporazumi. Egipt je bil na primer leta 2018 glavni izvozni trg za sladkor iz EU. Država je zaradi veljavnega trgovinskega sporazuma med EU in Egiptom brez dajatev uvozila več kot 500 000 ton evropskega sladkorja⁴².

V primeru Japonske se je izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU povečal že leta 2018 (npr. izvoz perutninskega mesa za 78 %), delno zaradi pospešenega sodelovanja pri reševanju številnih vprašanj, povezanih s sanitarnimi in fitosanitarnimi ukrepi. Dajatve za prašičje in goveje meso bodo sčasoma popolnoma odpravljene ali znatno znižane⁴³.

Geografske označbe

Leta 2018 je bil dosežen napredek pri zaščiti geografskih označb EU v nekaterih partnerskih državah, na primer z registracijo označbe „Prosciutto di Carpegna“ v Kanadi. Mehika se je strinjala, da bo v posodobljenem sporazumu zaščitila ožji seznam 340 geografskih označb EU. Singapur je v začetku leta 2019 sprejel nov akt o geografskih označbah, kar je imetnikom pravic iz EU omogočilo, da vloge vložijo pred začetkom veljavnosti sporazuma.

Komisija je začela študijo o vrednosti izvoza geografskih označb EU. Z njo bo posodobljena študija⁴⁴ iz leta 2013, v kateri je bilo ugotovljeno, da se je takrat 20 % evropskih proizvodov z geografsko označbo izvažalo v države zunaj EU, kar predstavlja vrednost približno 11,5 milijarde EUR letno.

---

⁴² Brez preferencialnega trgovinskega sporazuma Egipt uporablja 20-odstotno tarifo za surovi sladkor.

⁴³ Glej informativni list glede sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko za mesne proizvode <https://www.eubusinessinjapan.eu/sites/default/files/meat-factsheet.pdf>.

⁴⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/106_sl.

Sanitarni in fitosanitarni ukrepi

Sanitarni in fitosanitarni ukrepi so še naprej velike ovire za izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov iz EU, trgovinski sporazumi pa so pomembna orodja za odpravo teh ovir. Napredek je včasih mogoče doseči že med pogajanja, saj začnejo trgovinske partnerske države boljše razumeti ustrezne sisteme drugih partneric. Najboljši primer tega je izvoz sadja iz nekaterih držav članic EU brez predhodnega carinjenja, ki ga je odobrila Mehika⁴⁵. Napredek je bil dosežen tudi glede japonske prepovedi uvoza perutnine na ravni države, ki ga je Japonska uvedla za številne države članice EU v odziv na izbruhe aviarne influence. Japonska je končno odpravila prepoved uvoza perutninskih proizvodov iz 27 držav članic. Poleg tega je Vietnam odobril uvoz govejega mesa iz dveh dodatnih držav članic EU.

Vendar je še vedno nerešenih več perečih vprašanj. Južnokorejski trg je še vedno zaprt za evropsko goveje meso, leta 2018 pa je bil dosežen le majhen napredek pri obravnavi vlog držav članic EU, od katerih so nekatere nerešene od leta 2014. Stanje je podobno v nekaterih drugih trgovinskih partnerskih državah EU, kot sta Kolumbija in Peru. EU izkoristi vsako priložnost, da izpostavi vprašanje neupravičenega nedostopa na trg za evropsko goveje meso.

Pomembno vprašanje so tudi načelo regionalizacije in ukrepi EU za regionalizacijo, ki jih še vedno ne priznava več trgovinskih partnerskih držav. To bi bilo pomembno za omogočanje evropskim kmetom, da v celoti izkoristijo trgovinske sporazume EU, zlasti v sektorjih evropskega perutninskega in prašičjega mesa. Poleg tega je 16 držav, vključno z Japonsko, Južno Korejo in Mehiko, v odziv na izbruh afriške prašičje kuge pri belgijskih divjih prašičih leta 2018 uvedlo prepovedi uvoza na ravni države, ki so prizadele več drugih držav članic EU. EU je od teh držav zahtevala odpravo omejitev, ki so v nasprotju z mednarodnimi standardi in načeli.

EU je daleč največja izvoznica svinjine na svetu. Vendar je afriška prašičja kuga pri divjih prašičih in domačih prašičih v nekaterih državah članicah EU močno vplivala na prašičerejce v EU, ker so številne trgovinske partnerske države za prizadete države članice EU uvedle prepovedi na ravni države. Te trgovinske omejitve niso v skladu z določbami STO, niso upravičene z vidika tveganja in niso potrebne, ker nadzorni ukrepi EU učinkovito preprečujejo prenos bolezni prek trgovine. Do zdaj prizadete države članice EU predstavljajo približno 18 % izvoza svinjine iz EU pred izbruhi, mogoče pa je bilo pridobiti tudi nadomestilo. Vendar bi bilo za izbruhe v glavnih državah članicah EU, ki proizvajajo svinjino, težko zagotoviti nadomestila, če bi uvozne politike pomembnih trgovinskih partnerskih držav ostale nespremenjene.

Dobrobit živali

Komisija je leta 2018 sprejela [poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu](#) o vplivu dejavnosti na področju dobrobiti živali na konkurenčnost evropskih živinorejcev v globaliziranem svetu⁴⁶. V njem je na voljo pregled skupnega delovanja Komisije za mednarodno spodbujanje dobrobiti živali. Ugotovljeno je bilo, da spodbujanje standardov EU za dobrobit živali na svetovni ravni prispeva k dolgoročnemu cilju izboljšanja dobrobiti živali na svetu in hkrati zmanjšuje nepoštene trgovinske prakse. Poročilo je potrdilo pomembno vlogo mednarodnega

---

⁴⁵ Predhodno carinjenje se nanaša na zahtevo nekaterih trgovinskih partnerskih držav, da v državo izvoznico napotijo svoje inšpektorje, ki preverijo pošiljko pred odpremo. Stroški se običajno zaračunajo izvozniku, zaradi česar trgovina pogosto ni donosna. V posodobljenem sporazumu se je Mehika zavezala, da ne bo več zahtevala predhodnega carinjenja pošiljk EU.

⁴⁶ COM(2018) 42 final z dne 26. januarja 2018.

sodelovanja na področju dobrobiti živali, tudi v okviru preferencialnih trgovinskih sporazumov.

Spodbujanje kmetijskih in živilskih proizvodov

Da bi se družbam iz EU omogočilo, da izkoristijo izvozne priložnosti na podlagi trgovinskih sporazumov EU v kmetijsko-živilskem sektorju, je bilo iz proračuna EU za promocijo proizvodov EU, med drugim v Kanadi, Kolumbiji, Mehiki in Južni Koreji, dodeljenih 179 milijonov EUR. Programi so tematsko zelo različni in segajo od splošnih kampanj o zdravem prehranjevanju do takšnih, ki se osredotočajo na posamezne tržne sektorje. Promocijske dejavnosti vključujejo tudi organizacijo seminarjev (npr. v Južni Koreji) za ozaveščanje o visokih sanitarnih in fitosanitarnih standardih EU, geografskih označbah ali ekološkem kmetijstvu.

Delovna mesta ter trgovina s kmetijskimi in živilskimi proizvodi

Komisija je na svojem podatkovnem portalu za modeliranje agroekonomskih podatkov (DataM) objavila [interaktivno orodje](#)⁴⁷ za izračun števila delovnih mest, ustvarjenih s trgovino s kmetijskimi in živilskimi proizvodi v EU. To orodje je javno dostopno ter bo pomagalo določiti povezavo med izvozom kmetijskih in živilskih proizvodov ter delovnimi mesti v različnih gospodarskih panogah.

9. DELO, KI SE IZVAJA NA POSEBNIH PODROČJIH

9.1 Mala in srednja podjetja (MSP)

Čeprav točni statistični podatki o udeležbi MSP v trgovini EU Komisiji niso na voljo⁴⁸, raziskave kažejo, da se njihova vloga v mednarodni trgovini povečuje. Na podlagi [raziskave](#), ki jo je leta 2016 opravil glavni ekonomist Generalnega direktorata za trgovino (GD TRADE)⁴⁹, MSP predstavljajo približno 30 % izvoza blaga iz EU v preostale dele sveta, 86 % vseh izvoznikov iz EU pa so bila MSP⁵⁰. Vrednost izvoza MSP se je v obdobju 2012–2016 povečala za skoraj 20 %, in sicer se je povečevala nekoliko hitreje od celotne vrednosti, ki so jo MSP dodala gospodarstvu EU. Leta 2016 so MSP izvedla 80 % vsega uvoza v EU iz držav, ki niso članice EU, kar predstavlja 38 % celotne vrednosti uvoza EU.

Stroški vstopa na nove trge so za MSP precej večje breme kot za večja podjetja. Premagovanje trgovinskih in naložbenih ovir na primer ni enostavno za nobeno družbo, za mala in srednja podjetja pa je lahko nepremagljiv izziv. Trgovinska politika EU izpolnjuje posebne potrebe MSP, zlasti ko gre za izboljšanje preglednosti ter zagotavljanje, da so informacije o trgovinskih sporazumih uporabnikom prijaznejše in dostopne.

Da bi se ustvarilo za MSP prijaznejše trgovinsko okolje, Komisija pripravlja smernice s pojasnili, kako delujejo trgovinski sporazumi, na primer v zvezi s:

- pravili o poreklu,

⁴⁷ <https://data.jrc.ec.europa.eu/collection/datam>.

⁴⁸ Državam članicam EU podatkov o uvozu in izvozu ni treba zagotoviti glede na velikost družbe.

⁴⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size.

⁵⁰ Drugi viri navajajo večje število MSP, ker statistični podatki Eurostata kažejo kategorijo družb „neznane“ velikosti. V poročilu glavnega ekonomista GD TRADE je ocenjeno, da je leta 2012 iz EU izvažalo najmanj 619 000 MSP (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/april/tradoc_153348.pdf).

- postopki za oddajo javnega naročila,
- varstvom pravic intelektualne lastnine,
- sprejemanjem mednarodnih standardov,
- priznavanjem poklicnih kvalifikacij,
- poenostavitvijo vizumskih postopkov.

Najboljša rešitev za vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev za MSP bi bil enotni pravilnik za mednarodno trgovino, vendar večstranska prizadevanja napredujejo zelo počasi. Zato so trgovinski sporazumi glavno orodje za pomoč MSP pri vključevanju v mednarodno trgovino.

EU je od sporočila „[Trgovina za vse](#)“ določbe o MSP vključila v vse nove trgovinske sporazume in predlaga vključitev posebnega poglavja o MSP, da se zagotovi večja ustreznost celotnega sporazuma za MSP. To poglavje običajno vključuje zaveze, da bodo EU in partnerske države informacije o vsebini zadevnega trgovinskega sporazuma zagotovile na posebnem spletnem mestu, ki bo poleg zbirke podatkov, ki omogoča iskanje po tarifni oznaki, vsebovalo informacije o tarifah, uvoznih zahtevah, pravilih o poreklu itd. Poleg tega je v poglavju za vsako stran določena kontaktna točka za MSP, da se olajša dvostransko sodelovanje na vladni ravni in interakcija z odbori, ustanovljenimi na podlagi sporazuma, s čimer se zagotovi ustrezna obravnava potreb MSP. Prav tako se Komisija pri pogajanjih o novih trgovinskih sporazumih in sporazumih, ki se posodablajo, zavzema za poenostavljena in podobna pravila, na primer na področju pravil o poreklu.

Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko je prvi, ki vključuje posebno [poglavje o MSP](#)⁵¹. Leta 2018 so bila na tehnični ravni zaključena pogajanja o poglavjih o MSP tudi z Mehiko in Mercosurjem. Z Indonezijo, Avstralijo, Novo Zelandijo, Čilom in Tunizijo pogajanja še potekajo. Čeprav sporazum CETA ne vključuje posebnega poglavja o malih in srednjih podjetjih, je bilo med EU in Kanado 26. septembra 2018 dogovorjeno posebno „[priporočilo o MSP](#)“⁵². V skladu z njim morata obe pogodbenici zagotoviti informacije o dostopu na trg in vzpostaviti kontaktne točke za MSP.

Komisija, države članice EU in poslovna združenja si še naprej prizadevajo za večjo ozaveščenost o priložnostih, ki jih ponujajo trgovinski sporazumi EU. Komisija na svojem [spletnem mestu](#) zagotavlja informacije o preferencialnih trgovinskih sporazumih. Nedavni primer je spletna stran o [Sporazumu o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko](#)⁵³, ki je namenjena MSP. Informacije je v skladu s svojimi zavezami v okviru poglavja o MSP na svojem [spletnem mestu](#) objavilo tudi japonsko ministrstvo za zunanje zadeve. Poleg tega [podatkovna zbirka EU o dostopu na trge](#)⁵⁴ ponuja informacije za MSP, ki želijo izvažati iz EU, medtem ko [služba za pomoč v zvezi s trgovino](#)⁵⁵ ponuja informacije, ki so pomembne za uvoznike v EU. Komisija trenutno razvija nov spletni portal „vse na enem mestu“, ki bi moral zagotoviti boljše storitve za MSP.

⁵¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/august/tradoc_157228.pdf#page=503.

⁵² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf.

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-japan-economic-partnership-agreement/>.

⁵⁴ <https://madb.europa.eu/madb/>.

⁵⁵ <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>.

Nemški proizvajalec povečuje svoj izvoz po vsem svetu

Trgovinski sporazum med EU in Južno Afriko je začel veljati leta 2000. Majhnemu proizvajalcu strojev v nemški regiji Švabska je omogočil, da izkoristi nove izvozne priložnosti, poveča zaposlovanje in deli tehnološke inovacije s trgovinskimi partnerskimi državami.

Družba AERO-LIFT v Južno Afriko izvaža vakuumske dvigalne naprave, in sicer od sestavnih delov do celotnih strojev. Uporabljajo se na primer za dvigovanje težkih tovorov v industriji. Od sklenitve trgovinskega sporazuma se je izvozna vrednost ene same vrste proizvoda s 15 000 EUR povečala na 100 000 EUR. Hkrati ima podjetje korist od nižjih carin in upravnih stroškov, ki znašajo približno 5 % vrednosti izdelka.

„Brez trgovinskega sporazuma nas v Južni Afriki ne bi bilo,“ pravi Tobias Pauli, direktor majhnega družinskega podjetja AERO-LIFT Vakuumtechnik GmbH iz Binsdorfa na Švabskem.

9.2 Storitve

Odpiranje trgovine s storitvami zahteva reševanje količinskih in diskriminatorskih omejitev v domači zakonodaji. Cilj pogajanj na tem področju je zagotoviti, da se ponudnikom storitev iz EU omogoči opravljanje storitev na tujih trgih in da niso diskriminirani v primerjavi z drugimi podjetji v istem sektorju.

Vsi trgovinski sporazumi nove generacije ter sporazumi o poglobljenih in celovitih prostotrgovinskih območjih vsebujejo določbe o storitvah, ki pomagajo pri vzpostavitvi in utrditvi regulativnega okvira, ki olajšuje opravljanje storitev in hkrati ščiti potrošnike. Od sporazumov, sklenjenih z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami, le sporazum o gospodarskem partnerstvu s Karibi zajema storitve, drugi sporazumi o gospodarskem partnerstvu pa vsebujejo klavzule o pregledu za pogajanja v poznejši fazi.

Pri sporazumih, o katerih so bila pogajanja nedavno končana (kot sta sporazuma z Japonsko in Mehiko), je bil dosežen znaten napredek, saj vključujejo najsodobnejše določbe o storitvah in digitalni trgovini. Pričakuje se, da bodo sporazumi, o katerih trenutno potekajo pogajanja (kot sta sporazuma z Avstralijo in Novo Zelandijo), temeljili na teh ambicioznih določbah.

Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko vključuje obsežne zaveze o storitvah in naložbah, ki temeljijo na popolnem negativnem seznamu (tj. pogodbenici sta navedli le tiste sektorje, ki jih v celoti izključujeta ali za katere veljajo omejitve). Sporazum vsebuje tudi pomembne regulativne določbe, ki presegajo Splošni sporazum Svetovne trgovinske organizacije o trgovini s storitvami (GATS). Te dodatne izboljšave bodo družbam iz EU, ki želijo vstopiti na japonski trg, pa tudi tistim, ki so že dejavne na japonskem trgu, pomagale hitro pridobiti potrebne licence ali dovoljenja. Poleg tega sporazum z Japonsko ponuja okvir za tesnejše regulativno sodelovanje na področju finančnih storitev ter je privedel do dogovora med EU in Japonsko o gibanju fizičnih oseb v poslovne namene.

Še en značilen sektorski primer je poglavje o digitalni trgovini, ki je vključeno v sodobne trgovinske sporazume. Vprašanja v zvezi z digitalno trgovino so bila v preteklosti v sporazumih obravnavana, vendar so bile v sporazum med EU in Kanado (CETA) vključene celovitejšje določbe, v Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko pa so bile vključene nadaljnje izboljšave. V pred kratkim zaključenih pogajanjih z Mehiko so bila vzpostavljena pravila, ki veljajo za vse sektorje, zajete v sporazumu, se odzivajo na izzive

digitalne ekonomije in so nujno potrebna za dobro delovanje spletne trgovine z blagom in storitvami. Ta sporazum vsebuje pravila, ki prepovedujejo carine za elektronske prenose ali obvezno razkritje izvorne kode, pa tudi pravila za povečanje zaupanja, kot so elektronske skrbniške storitve, elektronske pogodbe, nezaželeno pošta in zaščita potrošnikov.

Učinkov trgovinskih sporazumov na trgovino s storitvami med EU in tretjimi državami ni mogoče preprosto količinsko opredeliti, vendar razpoložljivi podatki kažejo povečanje izvoza storitev EU. Izvoz storitev v Južno Korejo in Čile se je v obdobju 2016–2017 na primer povečal za 7 % oziroma 17 %, izvoz v Kanado pa se je v istem obdobju povečal za 7 %. Poleg tega je trgovina s storitvami leta 2017 dosegla skoraj 35 % celotne vrednosti trgovine med EU in Kanado, več kot 50 % celotne vrednosti trgovine med EU in državami Cariforuma ter skoraj 65 % celotne vrednosti trgovine med EU in Panamo (povprečje za sporazum med EU in Srednjo Ameriko je približno 30 %).

9.3 Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko – pripravljeno delo⁵⁶

Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko je začel veljati 1. februarja 2019. Komisija je leta 2018 za pripravo na uporabo tega pomembnega novega trgovinskega sporazuma za posamezne države članice EU, podjetja in širšo javnost pripravila svežnje informacij, ki vključujejo splošne opise vsebine sporazuma, prilagojeno infografiko za vsako državo članico EU ter več dokumentov s smernicami o carinskih zadevah in rezultatih v kmetijstvu. V [podatkovno zbirko EU o dostopu na trge](#) so bile dodane praktične informacije, ki so pomembne posebej za MSP. Komisija je sodelovala pri številnih dogodkih ozaveščanja za podporo državam članicam EU pri njihovih komunikacijskih dejavnostih.

Poleg tega je [Center EU in Japonske za industrijsko sodelovanje](#)⁵⁷ (platforma, ki jo sofinancirata EU in Japonska) vzpostavil [službo za pomoč uporabnikom za zagotavljanje podpore pri izvajanju sporazuma](#). Zadevna služba za pomoč uporabnikom je praktično orodje, namenjeno zlasti MSP. Prejema posamezne poizvedbe glede sporazuma ter MSP ponuja dostop do različnih dodatnih virov informacij in drugih brezplačnih storitev. Center organizira spletne seminarje za usposabljanje o določenih temah in poleg tega redno objavlja sektorske informacijske pakete („informativne liste“) z informacijami o spremembah in izvoznih priložnostih, ki jih prinaša Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko. Zadevna služba za pomoč uporabnikom je tesno povezana z drugimi dejavnostmi centra, na primer službo za pomoč uporabnikom pri javnih naročilih ali službo za pomoč uporabnikom v zvezi z intelektualno lastnino.

EU in Japonska sta pred začetkom veljavnosti navedenega sporazuma sodelovali pri dokončanju upravne ureditve, potrebne za njegovo izvajanje. To je vključevalo:

- izmenjave informacij o začetnem postopku za upravljanje tarifnih kvot,
- postopke odobritve za več enoloških praks za olajšanje izvoza vin iz EU,
- nekatere tehnične vidike v zvezi s carinskimi zahtevami za odobritev tarifnih preferencialov (npr. obravnava zaupnih poslovnih informacij),
- vzpostavitev struktur upravljanja za izvajanje poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju,

⁵⁶ Glej oddelek na spletnem mestu Komisije, namenjen [Sporazumu o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko](#).

⁵⁷ <https://www.eu-japan.eu/>.

- razvoj postopkovnih in drugih pravil, potrebnih za delovanje skupnih odborov, pa tudi sistema za reševanje sporov iz Sporazuma.

Delo se nadaljuje v zvezi z nekaterimi navedenimi vidiki, pa tudi drugimi ključnimi vprašanji za okrepitev gospodarskega partnerstva med EU in Japonsko.

Bord Bia, irski odbor za hrano (Irska)

Bord Bia, irski odbor za hrano, je dobil nepovratna sredstva za promocijo govejega mesa iz EU – projekt v vrednosti 3,7 milijona EUR, 80 % katerega sofinancira EU⁵⁸. Med letoma 2017 in 2019 je Bord Bia sodeloval v več promocijskih kampanjah, katerih cilj je bil predstaviti visoke standarde EU glede varnosti, kakovosti in trajnosti hrane na Japonskem.

„Naš izbor za vodenje te kampanje EU je priznanje Irske kot države izvoznice z močno tradicijo promocije in dobave kakovostnega govejega mesa, ki se trajnostno proizvaja. Ta program nam omogoča, da razširimo svoje dejavnosti v času, ko diverzifikacija na mednarodne trge še nikoli ni bila pomembnejša ... Ta kampanja nam daje priložnost, da vsako od teh dejavnosti uporabimo v korist irskih proizvajalcev in proizvajalcev EU.“

Tara McCarthy, izvršna direktorica Bord Bia

9.4 Izboljšanje uporabe trgovinskih sporazumov EU

Družbe iz EU in partnerskih držav lahko ugodnosti trgovinskih sporazumov EU izkoristijo le, če imajo ustrezne informacije o vsebini teh sporazumov in razumejo, kako do teh koristi priti v praksi. Komisija je leta 2018 po dejavnostih, opisanih v prejšnjem poročilu, okrepila prizadevanja za ozaveščanje o trgovinskih sporazumih EU in spodbuditev njihove uporabe.

Med drugim nadaljuje svoje delo na spletnem portalu, ki bo ponudil enotno dostopno točko za izvoznike in uvoznike v EU. Ta portal bo družbam, zlasti malim in srednje velikim podjetjem, olajšal razumevanje zahtev za dostop na trg v partnerskih državah (skupaj več kot 120 izvoznih namembnih krajev) in na trgu EU. Družbe bodo imele zaradi načrtovane združitve dveh podatkovnih zbirk, tj. podatkovne zbirke o dostopu na trge in službe za pomoč uporabnikom v zvezi s trgovino, boljši dostop do informacij o tarifnih preferencialih in regulativnih zahtevah, ki se uporabljajo za njihove proizvode na podlagi določenega trgovinskega sporazuma, pa tudi o pravilih o poreklu. Novi portal bo vseboval informacije o prvem svežnju trgovinskih sporazumov, nato pa se bo sčasoma postopoma širil.

Poleg tega je Komisija leta 2018 okrepila sodelovanje z [evropsko podjetniško mrežo](#)⁵⁹ in organizacijami za pospeševanje trgovine v državah članicah EU, da bi dosegla mala in srednja podjetja ter bolje usmerila svoje kampanje za ozaveščanje in obveščanje. Komisija je ustanovila novo delovno skupino evropske podjetniške mreže za izvajanje sporazumov o prosti trgovini, ki pripravlja informativno gradivo za trgovinske sporazume. Mreža bo imenovala stike za trgovinske sporazume in v vseh državah članicah EU organizirala

⁵⁸ Uredba (EU) št. 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah, ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 3/2008.

⁵⁹ Mreža, ki se sofinancira iz [programa COSME](#) EU, je dejavna v več kot 60 državah in združuje 3 000 strokovnjakov iz 600 organizacij članic. Njen cilj je malim in srednjim podjetjem pomagati pri njihovih mednarodnih dejavnostih.

usposabljanje za partnerje evropske podjetniške mreže o tem, kako promovirati koristi trgovinskih sporazumov med evropskimi družbami.

10. PRAVNO IZVRŠEVANJE

EU je od objave poročila iz leta 2018 uporabila mehanizme za reševanje sporov, vzpostavljene na podlagi sporazumov z Južno Korejo, Ukrajino in Južnoafriško carinsko unijo. Stanje teh sporov avgusta 2019 je pojasnjeno v nadaljevanju. Poleg tega je EU 2. aprila 2019 zahtevala [posvetovanja](#)⁶⁰ s Turčijo v okviru STO kot odgovor na ukrepe, ki jih je sprejela Turčija in zaradi katerih se v Turčiji postopoma prisilno lokalizira proizvodnja znatnega dela farmacevtskih izdelkov, ki se izvažajo v Turčijo. Zdi se, da so ti ukrepi tudi v nasprotju z zavezami Turčije na podlagi carinske unije. Zadeva še ni zaključena.

Komisija pozorno spremlja izvajanje trgovinskih sporazumov EU in bo razmislila o uporabi pravnega izvrševanja, zlasti v primerih velikega gospodarskega ali systemskega pomena. Sporazumi EU o prosti trgovini določajo dosledno uveljavljanje zavez, da bi se zagotovilo učinkovito in pravočasno reševanje sporov, vključno z zadevami, ki presegajo Sporazum STO (npr. spor z Južno Korejo o pravicah delavcev). Kadar se zdi, da zadevni ukrep krši Sporazum STO in trgovinski sporazum, ki se uporablja med EU in partnersko državo, je STO prva izbira kot dobro preizkušen in pregleden sistem reševanja sporov, ki zagotavlja skladnost pri razlagi ustreznih zavez.

10.1 Reševanje spora z Južno Korejo

Južna Koreja se je v poglavju o trgovini in trajnostnem razvoju iz Sporazuma o prosti trgovini med EU in Južno Korejo zavezala, da bo v zakonih in praksi spoštovala in uresničevala temeljne pravice, ki jih je določila Mednarodna organizacija dela (MOD), zlasti pravico do svobode združevanja in pravico do kolektivnih pogajanj. Poleg tega se je zavezala, da si bo stalno in vztrajno prizadevala za ratifikacijo še neratificiranih konvencij MOD⁶¹.

Ker ni bilo napredka, se je EU 17. decembra 2018 odločila, da bo [zahtevala posvetovanja](#)⁶² z Južno Korejo v okviru ureditve za dvostransko reševanje sporov. Zaradi nezadostnih prizadevanj za ratifikacijo zadevne konvencije MOD je EU 2. julija 2019 zahtevala [ustanovitev skupine strokovnjakov](#)⁶³.

10.2 Reševanje spora z Ukrajino

EU se je januarja 2019 odločila, da bo zahtevala posvetovanje z Ukrajino glede ukrajinskih omejitev izvoza lesa v okviru ureditve za dvostransko reševanje sporov, ki jo določa sporazum o pridružitvi med EU in Ukrajino. Omejitve izvoza je sprva zajemala les in žagani les desetih vrst, od leta 2015 pa je bila razširjena na ves neobdelani les (vključno z borovim lesom od leta 2017).

---

⁶⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157821.pdf.

⁶¹ Konvencija št. 87 o svobodi združevanja, Konvencija št. 98 o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja, Konvencija št. 29 o prisilnem ali obveznem delu in Konvencija št. 105 o odpravi prisilnega dela.

⁶² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157586.pdf.

⁶³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157992.pdf.

EU je Ukrajino že večkrat opozorila na to vprašanje, saj omejitev izvoza ni združljiva s sporazumom o pridružitvi. Posvetovanja so bila organizirana februarja 2019, vendar vprašanje ni bilo rešeno. Zato se je EU junija 2019 odločila, da bo zahtevala ustanovitev [arbitražnega sveta](#)⁶⁴, ki bo zadevo proučil in o njej odločil.

10.3 Reševanje spora z Južnoafriško carinsko unijo

EU je 14. junija 2019 [zahtevala posvetovanje](#)⁶⁵ z Južnoafriško carinsko unijo (SACU) na podlagi dela o izogibanju in reševanju sporov iz Sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Južnoafriško razvojno skupnostjo. Zahteva se je nanašala na zaščitni ukrep, uveden na zamrznjene kose perutnine s kostmi, ki se izvažajo iz EU. EU meni, da je Južnoafriška carinska unija ukrep uvedla v nasprotju z načeli in pravili iz Sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Južnoafriško razvojno skupnostjo.

EU je svoje pomisleke Južnoafriški carinski uniji že večkrat sporočila na različnih ravneh in ob različnih priložnostih. Ker niso bili zadovoljivo rešeni, se je odločila, da bo okrepila sodelovanje z Južnoafriško carinsko unijo ter zahtevala posvetovanja, ki jih je treba izvesti v 40 dneh po uradnem obvestilu o zahtevi.

11. SKLEPNE UGOTOVITVE

Leta 2018, ko se je rast svetovne trgovine upočasnila, protekcionizem pa se je krepil, so preferencialni trgovinski sporazumi EU še naprej olajševali trgovino. Sporazumi poleg tega, da popolnoma ali delno odpravljajo tarife, še naprej prispevajo k razvoju trgovinskega sistema, ki temelji na pravilih, ter so izboljšali dostop proizvodov in naložb iz EU na trg v partnerskih državah. Prispevajo tudi k diverzifikaciji gospodarstva in rasti v partnerskih državah v razvoju. Drugi pozitivni učinki trgovinskih sporazumov EU so vključevali večjo pravno varnost na področjih, kot so trgovina s storitvami in javna naročila, pa tudi boljšo zaščito ključnih interesov EU, kot so pravice intelektualne lastnine, vključno z geografskimi označbami.

Poleg tega je nova generacija preferencialnih trgovinskih sporazumov tudi pomemben instrument za spodbujanje evropskih vrednot, povezanih s pravicami delavcev in varstvom okolja, vključno s podnebnimi spremembami.

Hkrati številne trgovinske ovire, ki ovirajo izkoriščanje priložnosti trgovinskih sporazumov EU, še niso bile odpravljene, poleg tega pa so se leta 2018 pojavile nove ovire. EU bo še naprej izvajala ukrepe, potrebne za odpravo teh ovir, po potrebi vključno z uporabo dvostranskih ali večstranskih orodij za izvrševanje.

Komisija bo v prizadevanjih za izboljšanje preglednosti in odgovornosti še naprej letno poročala o izvajanju preferencialnih trgovinskih sporazumov EU z državami, ki niso članice EU.

---

⁶⁴ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2034>.

⁶⁵ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2031>.

PRILOGA 1: STOPNJE UPORABE PREFERENCIALOV ZA UVOZ EU

Država izvoznica	2015	2016	2017	2018
Sporazumi o prosti trgovini nove generacije				
Kolumbija	97 %	97 %	97 %	98 %
Kostarika	96 %	97 %	96 %	96 %
Ekvador	89 %	88 %	97 %	99 %
Salvador	82 %	74 %	90 %	91 %
Gvatemala	95 %	95 %	93 %	97 %
Honduras	91 %	92 %	92 %	91 %
Nikaragva	94 %	94 %	93 %	88 %
Panama	70 %	61 %	82 %	82 %
Peru	98 %	97 %	96 %	96 %
Južna Koreja	85 %	87 %	88 %	88 %
Kanada			28,7 %	49,6 %
Poglobljena in celovita prostotrgovinska območja				
Gruzija	83 %	80 %	77 %	76 %
Moldavija	91 %	88 %	85 %	85 %
Ukrajina	87 %	89 %	87 %	80 %
Sporazumi o prosti trgovini prve generacije				
Sredozemske partnerice				
Alžirija	97 %	95 %	97 %	96 %
Egipt	95 %	96 %	97 %	96 %
Izrael	89 %	90 %	91 %	90 %
Jordanija	68 %	79 %	75 %	76 %
Libanon	76 %	71 %	70 %	74 %
Maroko	97 %	97 %	97 %	98 %
Ozemlje zasedene Palestine	78 %	81 %	77 %	65 %
Tunizija	95 %	96 %	94 %	93 %
Zahodni Balkan				
Albanija	87 %	86 %	86 %	84 %
Bosna in Hercegovina	93 %	94 %	94 %	94 %
Severna Makedonija	97 %	95 %	94 %	92 %
Kosovo	85 %	89 %	92 %	92 %
Črna gora	81 %	83 %	90 %	73 %
Srbija	93 %	90 %	92 %	91 %
Latinskoameriške partnerice				
Čile	95 %	95 %	96 %	94 %
Mehika	52 %	58 %	70 %	74 %
Države Efte				
Norveška	71 %	66 %	69 %	69 %
Švica	86 %	83 %	85 %	85 %
Sporazumi o gospodarskem partnerstvu				
Cariforum (povprečje)	91 %	92 %	91 %	86 %
SADC (povprečje)	87 %	83 %	82 %	88 %
Vzhodna in Južna Afrika (povprečje)	97 %	97 %	96 %	96 %
Slonokoščena obala	99 %	98 %	98 %	98 %
Gana	98 %	98 %	96 %	99 %
Centralna Afrika (Kamerun)	91 %	97 %	99 %	98 %
Pacifiške države (povprečje)	92 %	99 %	81 %	

Vir: Eurostat.

PRILOGA 2: STOPNJE UPORABE PREFERENCIALOV ZA IZVOZ EU⁶⁶

Država uvoznica	2015	2016	2017	2018
Sporazumi o prosti trgovini nove generacije				
Kolumbija	63 %	71 %	70 %	72 %
Peru	28 %	47 %	52 %	56 %
Kostarika	n. p.	38 %	n. p.	59 %
Salvador	21 %	26 %	27 %	33 %
Gvatemala	21 %	32 %	31 %	33 %
Honduras	40 %	56 %	55 %	55 %
Ekvador	n. p.	n. p.	57 %	68 %
Južna Koreja	68 %	71 %	74 %	81 %
Kanada	n. p.	n. p.	n. p.	37 %
Poglobljena in celovita prostotrgovinska območja				
Gruzija	72 %	81 %	83 %	83 %
Ukrajina	n. p.	n. p.	70 %	74 %
Sporazumi o prosti trgovini prve generacije				
Sredozemske partnerice				
Turčija	n. p.	95 %	94 %	90 %
Egipt	36 %	66 %	64 %	67 %
Izrael	n. p.	89 %	86 %	n. p.
Libanon	74 %	74 %	58 %	n. p.
Maroko	n. p.	76 %	77 %	77 %
Jordanija	n. p.	78 %	72 %	76 %
Zahodni Balkan				
Albanija	77 %	80 %	78 %	80 %
Bosna in Hercegovina	91 %	88 %	88 %	86 %
Severna Makedonija	n. p.	90 %	89 %	n. p.
Kosovo	n. p.	44 %	60 %	66 %
Črna gora	86 %	85 %	86 %	86 %
Srbija	89 %	91 %	91 %	90 %
Latinskoameriške partnerice				
Čile	77 %	87 %	88 %	85 %
Mehika	76 %	76 %	75 %	70 %
Države Efte				
Švica	79 %	79 %	78 %	77 %
Sporazumi o gospodarskem partnerstvu				
Dominikanska republika	46 %	49 %	62 %	58 %
Mauritius	n. p.	n. p.	n. p.	28 %
Južna Afrika	60 %	63 %	60 %	64 %

Viri: partnerske države.

⁶⁶ Med nekaterimi podatki v tem poročilu in podatki iz prejšnjih dveh poročil obstajajo razlike glede stopenj uporabe preferencialov za izvoz EU v nekatere trgovinske partnerske države za leta 2015, 2016 in 2017. Komisija je v takih primerih od zadevne partnerske države prejela posodobljene podatke in podatke prilagodila.